

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: Fellelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A helyzet.

Budapest, június 14.

Szál Kálmán miniszterelnök bécsi utazása kezdi elterelni a magyar közvélemény figyelmét a belgrádi eseményektől, amelyek napok óta minden érdeklődést lefoglaltak. A miniszterelnök ma délelőtt másfél órán át volt a felsége színe előtt. Audienciájának célja köztudomású: azért utazott Bécsbe, hogy tájékoztatást adjon s előterjesztést tegyen a parlament helyzetnek s az ország emeből folyó politikai állapotának dolgában.

Politikai körökben e kihallgatásnak igen nagy jelentőséget tulajdonítottak, míhlyt e bécsi utazás szándéka kitudódott. Hogy eme várakozással milyen irányban és milyen mértékben egyeznek meg az eredmények, arról persze ez órában még senkinek sem lehet megbízható értesülése. Bizonyos óvatossággal kell tehát fogadni mindama híreszteléseket, melyek a koronának ma történt tájékoztatása alapján a politikai helyzet további alakulására nézve akár az egyik, akár a másik irányban következményeket jósolnak.

Ez a jósolgatás különben is felesleges. Mert pusztán abból, hogy a korona meghallgatta alkotmányos tanácsadóját, még igazán nem következik semmi. És mert abban az esetben sincs szükség profeciákra, ha a mai kihallgatás bármily irányban nyomot hagy a helyzetre alakulásában.

A közvélemény mindenesetre helyesen teszi, ha a viszonyokhoz mért komoly nyugalommal várja be a fejleményeket.

A belgrádi vérfürdő.

Budapest, június 14.

Mi is történt voltaképpen?

A szerb hadsereg megrohanta a konakot, abban legyőzött egy revolveres embert, egy védtelen, meglepett királyt s egy még védtelenebb asszonyt. Hiszik, nem hiszik, elvitáztathatatlannak tartom, hogy a szerb hadsereg, melyet Gyunisz, a Lim, a Drina, Alekszinac és Szlivnica csak szaladni látott, melyet mindig idegen hatalmak mentettek meg a végleges pocsékká tevéstől, most ez egyszer győzött, még pedig teljesen a maga erejéből. Sőt annyira kedvezett neki a hadszerencse, hogy a konak után győzött a Lunyevica-házban és a Markovics-házban, s ez utóbbiban halált megvető bátorsággal hurcolta elő a pincéből a szerencsétlen és ártatlan miniszterelnököt, hogy legyőzze.

Mivel ennyi diadalhoz nem szokott hozzá sem a szerb nép, sem a szerb hadsereg, világos és logikus, hogy a nagy lelkesedésnek ki kellett belőlük bujni valahogyan. Oly szédítő volt ez a dicsőség, hogy az utcán összekapaszkodtak, szeszölt rekedték ordították magukat s győzelmi mámorukban vad táncot ropotak, mint a sioux-indiánok. A konak kertjében aza'att éktelenül megconkítva ott hevert a király és a királyné s borzalmasan komor sötétség borult rájuk, melyben vijogva kovályogtak Szerbia furai és lemurai.

Azután a gyilkosok, jobban mondva, a bűnrészes cinkosok beleültek a meggyilkolt király fogataiba, hogy elvigyék a hadsereg első győzelmének a hírét Belgrad minden részébe. Hadd részesedjék benne a Visnyicsseva-utca minden boscorkésztője, a Lyubicsina-utca minden tüzös-gyárosa s hadd tudja meg a Dorcsol kutyaszorítóiban lakó minden fésületlen hazafi, hogy meghalt a cselszövény, új

nap hajnala dereng Szerbiára, édes remény-nyel tele a máskülömben trágyaillatos levegő s boldogságos jövőről suttog a szellő, mely fölkerekedik a Csarsid birkabőr-szagu utcáiról. Bűbájos éj!

Azután . . . azután, mikor föltetszett a pirosló hajnal a Kalimegdan enyhe bokrai közt, a véres ütközetet megnyerő hősök babérkoszorúta vezérei egyszerűen megtették magukat excellenciás uraknak s intervjú alkalmával urbi et orbi hirdették az áldozatok végtelen gonoszságát, publikálván mindeneknek, hogy megmentették Szerbiát rossz szellemeitől.

S a világ a borzalom első napjaiban ráhagyta, hogy az áldozatok oly gonosz lelkek voltak, akik megérdemelték sorsukat, s szerencse, hogy Szerbia örökre megszabadult tőlük. Nem is lett volna lap, ha az lett volna a dolog pusztá lényege, hogy eltávolították a királyt. De az eltávolítás módja nagyon komplikálja a dolgot. A civilizált világoknak a szörnyű dráma által tulfeszített idegei elernyedtek, s most jön a rideg mérlegelés, a józan megfontolás s a kiengesztelődés. Követek el legyen a király, a királyné s a miniszterek bármit, rettenetesen megbűnhődtek nemcsak önmagukért, de az egész Obrenovics-dinasztia minden vétkeért. S jön idő, mikor odalent is, a szőke Száva torkolatánál rájön majd néhány kiválasztott szerb hazafira a meghatottság pillanata, s elfogja lelküket a rettenetes dráma borzalma.

De ehhez sok idő kell, s nem is lehet kívánni, hogy már most ott tartsanak, ahol mi, akik utáljuk az esküszegő, gyilkos pretoriánusokat, utáljuk azért a fenevad-allűrét, melylyel munkájukat végezték, s azért, hogy még el is dicsekedtek vele. Eldicsekedtek vele ők, akik egyéb babért ugy sem tudnak felmutatni. Ez az utálat pedig egyengeti utját

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irtá: GIOVANNI VERGA

(46)

Burgio szomszéd, aki házának folyosóján állt és lenézett a fötérre, ahonnan a lárna hallatszott, nyugtalanul azt kérdezte, amikor a Traok erkélyén emberek látott:

— Mi történik? . . . Mi a baj?
— Diego ur! . . . — válaszolt a szekrestyés és keresztes vetett magára, mintha a szomszéd láthatta volna a sötétben.

— Egyedül van, mint egy kutya! . . . Az én nyakamra sózták! Elküldtem a feleségemet az orvosért . . . ilyen órában!

— Hallja, odaát a téren? Hallja? . . . Az Isten legyen velünk, micsoda nap lesz holnap?

— Jó, ha az embernek tiszta lelkiismerete van, Burgio mester, ki mindig szegény ördög voltam . . . Annak, aki kenyeret ad, megcsókolom a kezét . . .

— A doktor . . . igen, az! . . . most reszket-het! . . . Beszélnek, hogy a kanonok is! . . . Jó éjszakát! A falaknak a sötétben füleik vannak! . . . Tavuso doktor, aki a községben a jakobinuskok feje volt és most reszkette gubbasztott rejtékelyén, csakugyan azt hitte, hogy utolsó órája ütött, amikor ily dühösen kopogtattak a kapun.

— A csendőrök! . . . A katonák! . . .

Amikor megmondták neki, hogy azok helyett a szekrestyés felesége van itt, aki a haldokló Diego márkához hívja, vad hangra gerjedt:

— Hát még él! . . . Küldjétek a pokolba! . . . Hogy megijesztettek . . . ilyen órában . . . ilyen időben! . . . Egy családapat! . . . Jobb lesz, ha a rokonait hívják . . . vagy még jobb, a papot! Sganzi ki sem akarta nyitni a kaput. A szolga válaszolt az erősen elzart kapu mögül:

— Jó asszony, most nincs az az idő, hogy az ember éjszaka botorkáljon az utcán. Holnap, ha Isten is úgy akarja, láthatjuk egymást.

Szerencsére a szekrestyésnének nem volt mitől félnie és az ura nyugodtan elküldte volna egy egész ezred katonára közé. Az éjszakai szaladgálás csakugyan iszonyatos volt. Még a fiatal báró is lámpával kísértette haza magát a Margarone-családtól, pedig korán ment el.

— Nini! Nini! — vitott az erkélyről Fifi kisasszony a cinege-hangján, mintha a sötétségbe egy örvénybe akarná magát vetni.

— Nem kell aggodni! — válaszolt az hangosan. Amikor a szekrestyés az emberek beszélgetését hallotta a téren, kifutott a Trao-ház kapujából:

— Báró ur! . . . Unokabátyja, Diego ur haldoklik . . . egyedül, mint egy kutya . . . nincs senki a házban . . .

A sötét és szomorú Trao-palotával szemben a Margaronek megvilágított erkélye ragyogott és a világosságban kivált Fifi kisasszony árnyéka, egy más árnyéka emlékeztette Rubiera bárót, aki öt egykoros roskadozó palota ablakában szokta várni. Nini báró sietve eltávozott, lehorgaszott fölvel és elvitte magával a lezart, sötét ablak emlékéit.

— Disznóság! . . . A nyakamon hagyják! Rajtam egyedül — morgott a szekrestyés, amikor visszatért a haldokló szobájába.

Ferdinánd márkai az ágy lábánál ült, szótlannul, mint egy mumia. Néha-néha fölkel, hogy ránézzen fivére arcára, aztán rámeresztette szemét a szekrestyésre és megint mellére hajtotta fejét. A szekrestyés kitörésére azonban hirtelen fölkel,

mintha mellette döfték volna, és halkán kérde az álmódó fáradt szemével:

— Alszik?

— Igen, alszik! . . . Menjen ön is aludni, ha ugy tetszik! . . .

De a márkai nem mozdult. A beteg eleinte minden percben azt akarta tudni, hány óra, aztán éjféljárt már nem kérdezett semmit. Csendesén feküdt az arcával a fal felé: a lepedő a füléig ért. A szekrestyésné visszatérve, betette az ajtót, gyertyát tett az asztalra és eltávozott, hogy otthon körülnézzen. Az ura két székre feküdt. Ferdinánd néha-néha lábujjhegyére állt, lehajolt az ágy fölé, mint egy vészmadár, és megint halkán kérde, a szekrestyés füle mellett:

— Mit csinál? Alszik?

— Igen, igen! . . . Menjen maga is aludni! Menjen!

Es a szekrestyés maga kísérte az öregot a szobájába, hogy legalább ettől a teherrel megszabaduljon. Ferdinánd márkai azt álmódta, hogy a Mották fekete kutyája ráfeküdt a mellére és nem akart leszállni róla, bármennyire is iparkodott lerázni magáról és bárhogy kiabált is. A kutya farka, amely végtelen hosszú volt, nyaka és karjai köré tekerődött, mint egy kigyó és fojtogatta, elhojtotta hangját torkában, amikor egy másik hangot hallott, mire heves szivdobogással kiugrott az ágyból.

— Keljen föl, Ferdinánd ur! — Most nem érünk rá aludni! . . .

A másik szobában Diego hangosan hörgött; hanyatt feküdt, nyitott, kislöv szemekkel, arcára rá sem lehetett többé ismerni. Amikor Ferdinánd e föbb csendesén, aztán hangosabban szólította és hiába rázta, égnék állt Diego néhány hajszála és rimánkodva, magából kikelve fordult a szekrestyéshez:

— Mit csinál ő most? Mit csinál?

(Folytatása következik.)

a jognak, az örök igazságnak, melyet a politikai szempontok gyáva és farizeus mérlegelése elnyomhat egyideig, de nem tartósan, ha csak vissza nem akarunk süllyedni századokra, ha csak azt nem akarjuk, hogy egy nap alatt elhervadjanak a civilizációnak oh mily lassan kibimbózott virágai, az igazság és a jogrend, ha csak azt nem akarjuk, hogy Kelet félművelt, erőszakos, nyesetlen politikai morálja elől hátrébe ne vonuljon a Nyugat finomultabb és igazságosabb fölfogása.

Mi lesz a gyilkosokkal? Kezet fog velük az új király? Elfogadja tőlük a vérrel beujskolt koronát? Precedensnek fölötte veszedelmes lesz, igazságnak pedig nem igazság, ha ezeket a hősként dicsőített bestiakat, akik most dicsekedve mutogatják a Teraszriján véres bicskájukat, akik füstös kocsmákban, hullaszagú babéraikra telepedve nyakalják Negotin fanyar nedűjét, s a Kohn és Társa bundapalinkáját, egyszerűen föl nem kötik. Mert golyót nem érdemelnek.

Sándor és Draga utolsó órái.

Belgrád, június 14.

Egy olyan személyiségtől, ki igen jó viszonyban volt Sándor királlyal s a gyilkosság napján egészen este tíz óráig véle volt, hallottam a következőket. Előre kell bocsátanom, hogy ez az ur éppen a királlyal való jóviszonyánál fogva szintén a proskribáltak között volt s csak úgy menekült meg a biztos haláltól, hogy a királlyal éppen arra az éjszakára kért szabadságot, hogy egy meghívásnak eleget tegyen. Azt hiszem, érthető, hogy nem nevezem meg ezt a személyiséget, ki most is katonai felügyelet alatt áll.

Ime az interview: Sándor király esütörtök délelőtt Jensen dán újságíró fogadta magánkihallgatáson s ez alkalommal a Száva-rendet adományozta neki. Jensen volt az utolsó konakon kívül álló személyiség, mivel Sándor király beszélgetett. Délután a király a konak kertjében titkárával, Petrovics Milossal kiroketezett s igen jókedvű volt. Mikor a titkár a döntő játszmát megnyerte, a király nevetéje mondta neki:

— Örögi egy fickó!

De aztán esni kezdett az eső s a játékkal felhagytak. Este nyolc órakor a király, a királyné, Markovics Cincár és Marinkovics szófiai követ asztalhoz ültek. Sándor a vacsora tartama alatt igen rosszkedvű és szótalan volt, mert Markovics bejelentette neki, hogy börtömvízre is sajnálja, le kell mondania a miniszterelnökségről. A király kérte, hogy maradjon meg hivatalában, s mindent elkövetett, hogy szándékától eltérítse. De a vitát nem fejzethették be, mert tálatak. Vacsora után a konak kertjében megkezdődött a szokásos katonahangverseny, melyen a királyné vívőre és nővére is jelen voltak. A királyi pár 1/212 órakor vonult vissza.

A következőkre való tekintetből meg kell jegyeznünk, hogy a konak előtt van az őrhelyiség, amely három szobából és előszobából áll. Ez utóbbiban egy csendőr alszik mindig, akinek éjjeli szekrényén mindenkor két töltött revolver van. A következő szobában aludt a főhadsegéd, Petrovics Lázár. A tizenhat összeesküvő tiszt egy kerti oldalajtón lopódzott be. Azért választották ezt az éjszakát tőlük végrehajtására, mert egyik leghívebb emberük, Naumovics az éjjeli volt szolgálatban. A másodparancsnok, Zsivkovics Pero nyitotta ki nekik az ajtót. Mikor a konak őrsége szalutált a belépő tiszteknek, ezek rögtön megfosztották őket fegyverüktől. Ekkor megjelent Zsivkovics Pero kapitány, kérdőre vonta az őrköt, hogy mi történt s mikor megpillantotta a lefegyverezett katonákat, a benyomuló tisztekre lött, kik rögtön lelőtték s ott hagyták vérében fetengve.

A tizenhat összeesküvő ekkor az őrházhoz ért; a zsendár ajtaján kopogtak, ez kinyitotta az ajtót, mire rögtön lefogták, biztos helyre tették. Ezután benyomultak a főhadsegéd szobájába s követelték, hogy vezesse őket a király hálószobájába. Petrovics engedett is nekik, de azzal szándékkal, hogy félrevezeti őket. A konak egyik oldala földszintes, míg a másik oldalon a talaj emelkedése miatt egyszerre az emeletre lehet jutni. Petrovics erre alapította tervét. Felvezette az összeesküvőket az emeletre s onnan a folyosón újra a földszintre s ezt az utat akarta többször is megjárni velük, de a tiszték észrevették szándékát s megfenyegettek, mire a szárnységű a napos tiszt szobájához vezette őket, hol Milkovics hadnagy, a miniszterelnök unokaöccse, volt éppen szolgálatban. Rátámadtak s mikor védekezni akart, lelőtték. Ebben a pillanatban szegődött hozzájuk Naumovics s egyuttal átvette a vezést, miközben Petrovicsot erőszakkal magukkal hurcolták. A vilamos világitást Petrovics hirtelen lecsavarta s

miközben világosság után kuttattak, egy vasajtóhoz értek, mely az ugynevezett „arabs szoba”-ba vezet. Ezt robbantotta föl Naumovics dinamitpatronnal s itt vesztette el életét. Szabad volt tehát az ut a király hálószobájához, melytől csak a királyné budoárja választotta el őket. Mikor Petrovics itt még egyszer megkísérelte, hogy az összeesküvőket visszatartsa, lelőtték.

A lövöldözésre az őrség a konak-kertről fel akart rohanni, de egy tiszt kinyitotta az ablakot s a kertré kiáltott:

— Maradjatok nyugton. Draga királyné le akarta löni a királyt s mi felsietünk, hogy bosszút álljunk rajta.

Az őrség hitt a hazugságnak. Ezalatt felszakították a hálószoba ajtaját, de az üres volt. A király és királyné szintén felszakítottak egy kerti ablakot, segítségért kiáltottak, majd a hálószoba alkövéjébe menekültek. Mikor a tiszték, hosszas keresgélés után, rájuk akadtak, Sándor így kiáltott fel:

— Markovics, ezt nem vártam tőled!

Bizonyára azt hitte, hogy a lemondó miniszterelnök követi el a merényletet. Ezek voltak utolsó szavai is, mert a következő pillanatban tizenkét golyó találta. A királyné testét a kardcsapások teljesen széjjeldarabolták.

Cincár Markovics lemondásának oka.

Belgrád, június 14.

A ma megjelent lapok azt jelentik, hogy a meggyilkolt Cincár Markovics azért mondott le néhány órával halála előtt, mert Sándor király azt követelte tőle, hogy Draga királyné fivéreit és nővéreit királyi hercegekké, illetve hercegnökké deklarálta és Lunyevica Nikodém hadnagyot nevezesse ki trónörökösé. A király követelte még, hogy e kivánságának közzététele előtt rögtönítélő bíróságot neveztesen ki és a terv legbefolyásosabb ellenzőit rövid uton végeztesse ki. Összesen mintegy 90 ilyen férfit szánt halálra a király. Velikovicot, a mostani pénzügyminisztert, Jakiesot, a Stampa kiadóját és több előkelő és alantas tisztet is. Azonkívül kint a vidéken még 1000 embert akart kivégeztetni a király. Markovics miniszterelnök e követelés hallatára azonnal beadta lemondását és Bojkovics párisi követet ajánlotta utódjául. Bojkovics meg is érkezett Belgrádba, de akkor már Sándor királynak is vége volt.

Miniszterek nyilatkozata.

Belgrád, június 14.

Gencsics kereskedelmi és földművelésügyi miniszter, a provizórius kormány egyik legfiatalabb és legtevékenyebb tagja, a következőképpen nyilatkozott az eseményekről és azok hatásáról:

Az első pillanatban nem is lehetett a katasztrófa következményeit belátni, de hogy ennek az eseménynek szükségképpen be kellett következnie, azt mindenki tudta, aki országunk viszonyait ismerte. A kormányhoz érkezett összes jelentésekből az tűnik ki, hogy a katasztrófa oka főleg a trónörökös kérdésében keresendő. Az utóbbi időben sokat beszéltek a fiatal Lunyevica trónörököséről. A trónörökösödés kérdésével szorosan összefüggnek a legutóbbi választások. Hallatlan, hogy milyen eszközökhöz nyultak, csak hogy olyan szkupstinát toborozzanak össze, amely a királyi pár intencióinak megfelelően. Az új szkupstina három negyedrészben ugyanazokból az elemekből állott, amelyekből Gyorgyevics Vladan idejében volt. Olyan népképviselőket akartak, amelynek az lett volna a feladata, hogy a saját hároméves munkáját játssza ki s önmagát dezavualja. Szervilis, ellenálló képesség híján lévő embereket szedtek össze. Az elégedetlenség általános volt az országban a királyi nőülése óta. A hamis terhesség meséjétől fogva ez az elégedetlenség egyre fokozódott. Aztán jött a pétervári látogatás visszautasítása, a különféle államesinyek s az a politika, melyet az államesiny óta inauguráltak. A pohár megtelt. Az elégedetlenség a hadsereg körében volt legnagyobb. A tiszteknek az volt az érzésük, hogy ruhájukon szenny tapad. Le voltak verve, kishitűek lettek, érezték, hogy vannak alázza, s nem találtak meg helyzetükből a kivezést utat. A királyné meddősege meg volt állapítva, eltűnt a remény arra is, hogy legitim trónörökösé lesz az országnak, s a királyné fivéreinek erőszakos fölkinálását a hadsereg súlyos sértésnek tekintette. Így nőtt az elégedetlenség napról-napra. A katonatisztek már nyíltan adták kifejezést véleményükhöz. Üldözték őket érte. Más oldalról világosan lehetett látni, hogy miként agítálnak és intrikálnak a Lunyevicák érdekében. A király teljesen Draga befolyása alatt állott, ugyancsak, hogy az agitációt már a hadseregbe is bevitette. Mikor a tiszték megtudták ezt, Naumovics adjutáns által utimátum elé állították a királyt. Naumovics megmondta Sándornak, hogy a hadsereg sohasem fogja elismerni a Lunyevicákat s inkább a szélsőig fog elmenni. Az általános vélemény az volt, hogy az egyetlen mód a helyzet

javítására a királyi pár elválása. Sándor király válasza a legmerevebb visszautasítás volt.

Igy kellett szükségképpen beállnia a katasztrófának. Az egyik oldalon a monárchia dinasztia nélkül, a másikon az erőszakos törekvés arra, hogy egy oszadót kínáljanak föl az országnak. Azt hiszem, minden lélektani ok arra, hogy a katasztrófa meg legyen okolva. Szerbia nem bír el olyan dinasztia, amely a népakarat ellen való. Reméljük, hogy a Karagyorgyevics-dinasztia új korszak munkáit az Szerbiára. Jó három negyedrészre annak a munkának, melyet Szerbia kormányának el kellett volna végezni, arra forgácsolódott szét, hogy a dinasztia fönntartásáért. Ez most másként lesz. Most államunk konszolidálásáért is dolgozhatunk. A legborzasztóbb az, ha olyan kis országnak, mint a miénk, két dinasztia van. Spanyolország példája mutatja, hogy ez hova vezet. Most csak egy dinasztia van. A montenegrói jelölésről soha nem esett szó, nem is volna semmi viszonyja az országban. Azt sem hiszem, hogy e tekintetben komoly aspirációk volnának, főleg mióta Karagyorgyevicsről beszélnek. A mi szokásaink szerint a sógort úgy fogják föl, mint a fűt.

A királyválasztás hétfőn fog megtörténni. Az ideiglenes kormány addig minden királyi hatalmat gyakorolhat az alkormány értelmében. Minthogy a szenátusnak nincs elnöke, az ideiglenes kormány fogja kijelölni ezt is, de ez a kijelölés eddig nem történt meg. Remélem, hogy Karagyorgyevics Péter egyhangulag fogják megválasztani. A választásról sürgöny útján fogjuk a herceget értesíteni, deputációt küldünk hozzá. Azt hiszem, hogy ez Bécsben fog megtörténni, bár addig még nem tudjuk, hogy Karagyorgyevics hol van. Vele eddig semmitéle összeköttetésünk nincsen.

Ami a köztársasági mozgalmat illeti, az egész mozgalom felelősségétől emberek jámbor óhajta. Szerbia nem lehet más, mint monárchia, s jelenleg nem gondolhat más jelöltre, mint Karagyorgyevicsre, akinek nagy pártja van. A dinasztia kérdésétől soha sem szabadulnánk meg, ha most más jelöltet állítanánk. Az Obrenovicsok kihaltak, a Karagyorgyevicsnek jönnek s ezzel vége Szerbiában a trónvillongásnak.

Belgrád, június 14.

Belgrádban sem tudja még senki, mi fog történni azokkal a katonatisztekkel, akik a királyi párt meggyilkolták. Sokan azt hiszik, hogy ha megbödnék is, büntetésük nagyon enyhe lesz, a legrosszabb esetben megfosztatnak katonai ranguktól. Avakumovics egy újságíró előtt erre vonatkozólag kijelentette, hogy a szkupstina dönt ebben az ügyben, de ha a szkupstina nem akar beleavatkozni, a fejedés fátyola borítsa az egészét. A mai kormány csak holnapig intézi az ügyeket és ebbe az ügybe nem akar beleavatkozni. A nagyszkupstina teljesen függetlenül választja meg majd a királyt. Ezért is intézkedett a kormány, hogy a konak és a hivatalok elé vezényelt katonaság onnan elvonuljon, hogy még a látszata is elkerültessek, mintha a hadsereg a kormányra vagy a szkupstinára befolyást gyakorolhatna a királyválasztás tekintetében. A királyválasztást kizárólag a jelenlegi kormány és a nemzetgyűlés készíti elő.

Belgrád képe.

Belgrád, június 14.

(Feladatott délután 5 órakor.) A város képen egyáltalán nem volna felismerhető, hogy a nemzetközölg igen fontos döntés előtt áll. Az utak reggel igen élénkek voltak, de a város már délután közönséges vasárnap képét mutatta. Csakis sűrűbb lovas-és gyalogos-őrjáratok árulják el, hogy mégsem bizonyos nagyon az uralkodó nyugalomban. Felűnik az is, hogy a gyalogsági őrjáratok feltűzött szuronnyal vonulnak fel, ami eddig csak éjjel történt. A népképviselők között csak kevesen érkeztek meg a vidékről. A holnap az új konak nagytermében tartandó nemzetgyűlés előrelátható befolyásáról a vélemények megoszlanak. Míg hivatalos körök azt hiszik, hogy habár viták lesznek, minden simán fog elintéződni, városi körökben az a hír kering, hogy heves vitaközlások várhatók és nem bizonyos, vajjon a királyválasztás a holnap nap folyamán megtörténné-e. A hivatalos lap közli Velimirovics Péter kinevezését a szenátus elnökévé, továbbá Naumovics kinevezését belgrádi csendőrpáncsnokká és Radovics Dimitri kinevezését a semmitőszék elnökévé; közli továbbá Jovnovics eddigi csendőrpáncsnoknak, a semmitőszék elnökének és Nikolicnak, a sabaci csendőrség parancsnokának nyugdíjazását, aki a múlt évi puocs alkalmából rendjelet kapott. A hivatalos lap többi részét majdnem kizárólag az ideiglenes kormányhoz érkező üdvözlő táviratok töltik ki.

Belgrád, június 14.

A városban ma este teljes csend uralkodik. A

konakot most már csak kis órság őrzi. A régi és az új temetőt számosan látogatják. A régi temető bejáróját számos nemetiszűni lobogó díszíti. A Szent Márkus-templomot, ahol a meggyilkolt királyi pár koporsói vannak, igen sűrűn látogatják. A látogatók egy része a sírhely előtt is úgy nyilatkozik, hogy az, ami történt, a nemzet számára jó és szükséges volt. A sírság elmondja, hogy a királyi pár temetésén összesen tíz ember volt jelen. Nyomban a tett elkövetése után az új temető szélső végén katonák busz sírhelyet nyitottak ki, amelyekbe azonban eddig csak két katonatisztet és Petrovics tábornokot temették. Az utóbbit özvegye kérésére az éjjel a csaiad sírboltjába helyezték örök nyugalomra. A Lunyevica-fivérek körülbelül száz méternyre az előkészített tömeges sírtól vannak elhantolva. Cincár Markovics tábornokot és vejét, Nikolics kapitányt saját sírjukba temették. Kisebb csoportok állják körül a sírokat, az eseményeket tárgyalva, de azonnal elhalgatnak, mihelyt katonatisztet közelednek. A sírok látogatóinak nyilatkozataiból kiűnik, hogy a nép azért néz közönyösen a jövő elé, mert azt hiszi, hogy rosszabb viszonyok, mint az eddigiek, úgy sem következhetnek be.

A radikálisok követelései.

Belgrád, június 14.

A radikálisok tegnap gyűlést tartottak, amelyben hosszas vita után elhatározták, hogy csak akkor egyeznek bele Karagyorgyevics Péter herceg királyllyá való megválasztásába, ha a következő négy pont elfogadatik:

1. A hadsereg vezénylete nem lehet a király kezében.
2. A hadsereg és a tisztviselők nem a királyra esküsznek föl, hanem az alkotmányra.
3. Az 1888-iki alkotmány visszaállítandó.
4. Általános és egyenlő választói jog behozatala.

Ha ezt a négy pontot nem fogadják el, akkor a két radikális miniszter, aki Avakumovics kormányának tárcát vállalt, Zsivkovics és Stojanovics, lemond.

Belgrád, június 14.

A szenátus elnökevé Velimirovics Péter volt miniszter, a radikális-párt egyik legkiválóbb és legregebbi tagját nevezték ki. Velimirovics a szenátus és a szkupstina közös ülésén fog elnökölni, amelyben a királyválasztás fog megtörténni. A szenátus új elnökének kinevezése azért vált szükségessé, mert Marinkovics Demeter, a szenátus volt elnöke annak idején lemondott.

Zimony, június 14.

A radikális pártklubban tegnap este óta fontos tanácskozások folynak a királyválasztás ügyében, amelyek csak ma késő éjjel nyerhetnek befejezést. A tanácskozásnak első tárgya a szkupstina és a szenátus tagjaiból alkotott kongresszus elé terjesztendő, a király megválasztásáig terjedő időre való kormányzás kérdése volt. Erre vonatkozólag a vélemények két felfogás körül csoportosultak. A kongresszus elnökéül kismemelt Gersics Gyika szerint a kongresszus első teendője a regének megválasztása, mert az alkotmány rendelkezései értelmében abban az esetben, ha a király nagykoru trónörökös híján hal el, az egybehívandó kongresszus regénséget kell hogy válasszon, mely az uralkodó helyett működik, minisztereket kinevez stb. Gersics felfogása szerint a regénség kormányzása alatt lehet csak a királyválasztás kérdésével foglalkozni. A párt többsége, élén Pasicscsal, a jelen esetre nem akarja az alkotmányunk idevágó rendelkezését alkalmazni s a holnapi kongresszus királyválasztási joga mellett kardoskodott. Gersics belátván, hogy csak a párt csekély töredéke támogatja, kijelentette, hogy ilyen viszonyok mellett a kongresszus elnöki tiszttségére nem reflektálhat. Erre a radikálisok többsége Velimirovics Péter személyében állapodtak meg s sikerült a többi pártokat is rábírní az es most már bizonyos, hogy a holnapi kongresszuson Velimirovics, aki hét ízben volt közeledési miniszter és Cincár Markovics előtt miniszterelnök, fog elnökölni.

Az új elnök megteremtője a szerb radikális pártnak és intímusa Pasicscsnak. A konferencia későbbi tárgya megállapítása ama feltételnek, amelyeket a szerb nép szab annak, aki Szerbia trónját elfoglalja. Az alkotmányt jelenleg egészében fenntartani kívánják, valótlan tehát, hogy egy új alkotmánytervezetelen dolgozzanak. Mindössze három lényeges változtatást szándékoznak kikötni és pedig:

1. a király prerogatíváját akarják megszorítani,
2. a nőgáz kizárását a trónörökösli jogból,
3. a hadsereg fővezényletének elválasztása a király személyétől.

A radikális párttagok azt tartják, hogy Szerbia népe most talán utoljára teljesen függet-

lenül rendelkezik a szerb trónról, olyan föltételeket szabhat tehát azzal szemben, aki azt elfoglalni kívánja, mint aminőt akar. E három pontból a másodikot elfogadták, az első és a harmadik a királyi hatalomnak oly megszorítását involválja, amelyet veszélyesnek és kivihetetlennek tartanak s ezért erre nézve megállapodás nem jött létre. Az ülés talán éjfélig elhúzódik, politikai személyek véleménye szerint talán reggelig. Minden párt megegyezik Karagyorgyevics Péter személyében és valószínű, hogy megválasztása egyhangú lesz. Belgrád külső képe egyáltalában nem árulja el a holnapi nap fontos voltát. A konakkal szemben őr álló két század katonaságot ma reggel elvezényelték.

A királyválasztás előtt.

Zimony, június 14.

Hiába akarja elhíttetni a szerb kormány, hogy a holnapi királyválasztás egyhangú határozattal fog végződni, most már kitűnt, hogy a kormány közelebb is megoszlanak a vélemények e kérdésben. A kormányban három olyan tagja van, aki határozott híve Karagyorgyevics Péternek: Avakumovics miniszterelnök, Kaljevics külügyminiszter és Velkovics pénzügyminiszter. Ellenben Zsivkovics igazságügyminiszter határozottan a köztársasági kormányforma mellett van. A tegnapi minisztertanácsban az egyik miniszter azt indítványozta, hogy ne Karagyorgyevics Pétert, hanem legidősebb fiát, György herceget válasszák meg királynak, de ezt a javaslatot összes minisztertársai leszavazták.

A kormány tagjai és a diplomácia azt hiszi, hogy a nemzetgyűlés Karagyorgyevics Pétert választja királyllyá. Annak, hogy Zsivkovics igazságügyminiszter és kollégája Stojanovics Lyuba köztársasági érzelműek, nagyobb jelentőség nem tulajdonítható, mert hiszen azok is aláírta a körjegyzéket, amelyben tudatja a kormány, hogy a királyválasztó nemzetgyűlés összehívását június 15-ére tűzte ki.

Felmerül az a kérdés is, vajjon Európa el fogja-e ismerni a szkupstina által választott királyt. Mindenekelőtt konstataálni kell, hogy itt senki sem tud arról, hogy Oroszország Karagyorgyevics Péter fiát szeretné a szerb trónon látni. Egyáltalán nem tudják itt Oroszország szándékát. Felkerestem Kaljevics hadügyminisztert és nyilatkozataiból arról győződtem meg, hogy Oroszország mélységes hallgatása okozza a legnagyobb gondot a kormánynak. Csarikov itteni orosz követ nem érintkezik az új kormányval és Szerbia pétervári követe Lamsdorff külügyminiszterrel semmiféle jegyzéket sem kapott. Sándor király a cár keresztfia volt és a Néva partján katonai lázadók és egy dinasztia lemeszárlása nem tartozik a politika helyeselt eszközei közé. Csak kerülő uton, amelynek megbízhatóságához mindenesetre szó fér, szerezhetette a szerb külügyminiszter azt a gyenge vigasztalást, hogy Oroszország a népakartól független megnyilatkozásától utólag nem fogja megtagadni elismerését.

Ellenben jól estek a szerb kormánynak Goluchowski nyilatkozatai a bécsi szerb követ előtt. Goluchowski nem kifogásolja Karagyorgyevics Péter jelölését, de azt itt mindenki tudja, hogy Bécsben és Budapesten nem néznek jó szemmel Mirko montenegrói hercegnek vagy Karagyorgyevics Péter valamelyik fiának jelölését. De ily jelöltségről nincs szó. A többi hatalmak jóváhagyását is biztosra veszi a külügyminiszter.

A szkupstina királyválasztó ülése alkalmassint a konak dísztermében fog lefolyni, ugyanott, ahol Sándor király 1903. áprilisában a tegnappótt reaktivált alkotmányt nagy ujjongás közepette kihirdette.

A lapirendnek egyetlen pontja a királyválasztás. Közvetlen ezután a parlament küldöttsége Bécsbe megy, ahol Karagyorgyevics Péter várja. Lehetséges, hogy az új király még közelebb, magyar földön fogadja a küldöttséget, mert a kormány nagy súlyt helyez arra, hogy az új rend mielőbb helyreálljon.

Az új király manifestumán már dolgozik a kormány.

Belgrád, június 14.

A nagy-szkupstina holnapi ülésének programja a következő: Velimirovics elnök megnyitván az ülést, meg fog emlékezni a királyi pár haláláról, aztán Avakumovics miniszterelnöknek a nemzet köszönetét fogja kifejezni a mintaszerű rend fenntartásáért. Erre felkéri az elnök a nemzetgyűlést, hogy ejtse meg a királyválasztást. Erre Avakumovics miniszterelnök köszönetet fog mondani kollégáinak, akik e nehéz napokban mellette álltak és ki fogja jelenteni, hogy a királyválasztás feletti vita meg van engedve.

Tegnap éjjel Rajovics, aki 1900-ban Szerbia párisi követe volt, két tisztel Genfoe utazott, hogy Karagyorgyevics Pétert megválasztása ese-

tén mint díszszolgálatra mellé rendelt tiszt Belgrádba kísérje.

Belgrád, június 14.

A Stampa kifejti, hogy a provizórus kormány, nagy kötelességeinek tudatában, sietett a helyzet állandóságának lehetőségét megteremtteni, amikor a nemzetgyűlést egybehiatta. A nemzetgyűlést kell hogy ábassa az a gondolat, hogy az új szerb uralkodó multja biztosítja egy új, tisztességes és őszinte munkának korszakát és hogy az új uralkodó neve, családi kötelékei és nézeti biztosítékul szolgálnak a nemzeti politika számára, amelyet az Obrenovics-ház megsemmisített. Szerbia jövője az új uralkodónak a nemzeti politika terén való tulajdonságaitól függ, amelyben Szerbia reményo fekszik. A Belgrádszki Novine kiemeli, hogy Karagyorgyevics számára a versengő dinasztia megszűnése könnyebbé teszi az uralkodást a nép érdekében. Ami a jövő államforma kérdését illeti, meg kell gondolni, hogy a köztársaság számára az ország földrajzi fekvése folytán, a szerb nép érzése következtében, a hatalmas történelmi hagyomány és különösen a miatt nincs megfelelő talaj, mert a köztársasági forma elfogadásával a szerb nép előtte ismeretlen területre lépne, ami épp az uralkodó körülmények közötti vezedelése volna. Az Usztarna Szerbija azon reményének ad kifejezést, hogy a nemzet a hosszú, keserves tapasztalatok következtében higgadtabb lett és nemzetgyűlés a ránevezett feladatokat képes lesz megoldani. A Mali Journal elveti a köztársasági formát és az új uralkodó kérdésében azt mondja, hogy mint trónjelöltek Karagyorgyevics herceg és a montenegrói Mirko herceg jönnek tekintetbe. Előbbi bírja a népek és hadseregek rokonszenvét, míg Mirko herceg megválasztásával ismét felelevenednek a dinasztia kérdése.

Belgrád, június 14.

A nemzetgyűlés meg fogja ejteni a királyválasztást, ki fogja dolgozni az új királyi munkaprogramját, azután a király megérkezéseig elnapolja üléseit. A király új miniszteriumot fog alakítani s a szkupstinát fel fogja oszlatni. A diplomáciai testület teljesen semleges marad. Mint-hogy a követek megbízólevelei csak Sándor királynak szóltak, nincsenek abban a helyzetben, hogy új megbízóleveleik megérkezéséig az ideiglenes kormányval hivatalosan érintkezzenek. Tenyleg egyetlen követ, mint olyan, sem tett még látogatást a külügyminiszternél. A kormány tegnap mindenki, aki politikai vagy sajtótevélység miatt el volt tiltva, szabadlára helyezte. A folyó hó 11-iki események óta egyetlen letartóztatás vagy elítélés nem történt. A semmitőszék megszüntette működését. Nantábia királyné egy itt időző egykori udvarhölgyéhez kérdést intézett, vajjon fia sírjának látogatására Belgrádba jöhet-e. Egész Szerbiában esendő és nyugalom uralkodik.

A tegnapi est nyugodtan folyt le. Az idő nagyon szép. Számos katonatiszt és nyárianan öltözött hóly sétál az utcákon. Nagyszámú szerb diák érkezett ide a külföldről. Általában azt hiszik, hogy ezek a diákok ma este Karagyorgyevics érdekében tüntetésre készülnek. Ama diákok között, akik tanulmányaikat Svájcban és Franciaországban folytatják, erős köztársasági áramlat észlelhető. Ez az áramlat, azonban az intelligencia többségénél nem talál támogatásra és biztosra vehető, hogy a holnapi nemzetgyűlés a monárkia mellett fog nyilatkozni. Erdekes, hogy a lakosság legnagyobb része és a legkiválóbb politikusok Karagyorgyevics herceget még nem is látták. Még csak fotográfiája sem látható a városban. Dacára ennek Karagyorgyevics ma nagyon népszerű.

Belgrád, június 14.

Tegnapelőtt Zsivanovics Mirosláv alezredes föbelötte magát, állítólag zavaros pénzügyi helyzete miatt. Úgy hírlik azonban, hogy az öngyilkosság valódi oka az, hogy Sándor király levelei között Zsivanovicsnak egy levelét is találták, amely az összeesküvést elárulja.

Konstantinápoly, június 14.

Az a tény, hogy a montenegrói követség Sándor király halála alkalmából nem buzatta a lobogót felárbocra, mint a többi diplomáciai képviselő, nem történt szándékosan, hanem csak véletlenül. A zászló rudja ugyanis a zivatar folytán eltört és az új zászlórud felállítására ily rövid idő alatt nem volt lehetőség.

A lázadás jelszava.

Belgrád, június 14.

Kezembe került ma az a felhívás, amelyben az összeesküvés vezetője, Masin ezredes, Draga királyné egykori sógora, a katonatisztoket a királygyilkosságra felszólította. A felhívás szövegét így hangzik:

Kedves órnagy! Tudatom önnel, hogy ma éjjel 12^{1/4} óra tájt a 7. ezred kaszárnyájába jövök. Kérem, várjon ott reám. Erről az összejövetelünkről nem szabad senkinek sem

tudnia. Mihelyt megérkeztem, készenlétbe kell helyezni a csapatokat. Azok a tisztok, akik ezidőben házaikban (vagyis a városban lakásukon) vannak, nem kell felszólítani. Csak akkor jöjjenek azok a kaszárnyába, ha az összeesküvők már elvégezték munkájukat. Akkor aztán kénytelenek lesznek az új felelőseinknek és a törvényeknek engedelmessékedni. Vegye tudomásul a tábori jelszót és a választ és hirdesse ki azokat. A tábori jelszó: Zver (magyarul: állat). Válasz: Zlatibor (hely-óda!).

A viszontlátásra

Masín.

Masín ezredes e leve Angyalkovics Milvoje őrnagyhoz a gyilkosság előtt való este 7 órakor íratott. Három órnagyot, akik a véres éjszaka közreműködtek, ma ezredparancsnokokká neveztek ki.

Milán király szobra.

Sándor király tudvaleg megrendelte atyjának lovas-szobrát Merczi francia szobrásznál. A művész már két éve dolgozik e munkán, amelyet aligha fog befejezni. A szerb kormány valószínűleg nagyobb kártérítési összeggel fogja őt kielégíteni.

Kereskedelmi érdekeink Szerbiában.

Gróf Goluchowski Ageron közös külügyminiszter ma dr. Chorin Ferenc főrendibázi taghoz, mint a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége elnökéhez a következő, magyar szövegű táviratot intézte:

Folyó, hó 13-iki sürgönyére válaszulva, kijelenthetem, hogy úgy a magyar gyáriparosok, mint a többi, Szerbiában érdekelt köreinknek jogait a sürgönyében jelzett irányban szakadatlanul szem előtt tartva, nem fogom elmulasztani, azokat a kellő pillanatban a legerélyesebb védelemben részesíteni. A szerb kormányról különben fel kell tennünk, hogy az állam által elvárt kötelezettségeknek egész kiterjedésükben meg fog felelni és minden jogos követelésnek teljes mértékben eleget fog tenni.

Goluchowski.

BELFÖLD

Az osztrák pénzügyminiszter Budapesten. Lovag Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszter, aki tegnap este ideérkezett, ma délelőtt dr. Joas Lipót pénzügyminiszteri titkár kíséretében megjelent a magyar pénzügyminisztériumban, ahol délelőtt 10 órától délután harmadfél óráig értekezett Lukács László pénzügyminiszterrel a cukorkérdésben. Ez értekezlet, amelyben utóbb magyar részről dr. Popovics Sándor államtitkár és dr. Teleszky János osztálytanácsos, osztrák részről dr. Joas miniszteri titkár is részt vettek, megállapodásra vezetett a brüsszeli cukorkörlettség magyar és osztrák küldöttjeinek a legközelebbi napokra adandó utasítás a két kormány közt még megejtendő tárgyalások programja tekintetében. Lovag Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszter a délutáni folyamán visszautazott Bécsbe.

Láng Lajos Zsolnán. Zsolnáról jelentik, Láng Lajos kereskedelmi miniszter ma reggel 8 órakor Zsolnára érkezett, hogy megtekintse az augusztus elsején megnyitandó iparkiallást. Kíséretében jöttek Smialovszky Valér és Baross Jusztin orsz. képviselők, Ráth Péter udvari tanácsos, Osztrólczyk István. Az állomáson Rudnay István zsolnai főszolgabíró üdvözölte és a miniszter válasza után elindultak a kiállítás területére. Ott a zsolnai ipartestület és kerekedők körének testületét fogadta s elnökük a kiállítás igazgatója, Grün Gyula üdvözölte a minisztert. Láng Lajos válaszában kiemelte, hogy őt különös érdeklődés fűzi az iparkiallításához, mert teljes tudatában van annak, mily szép, telett, értékes és mégis mennyire elhanyagolt a Felvidék ipara, amin ez a kiállítás nagyot lendíthet. Kiemeli, hogy általános érdeklődéssel fogja mindvégig kísérni a kiállítást és mindent elkövet annak sikere érdekében. Reggel 9 órától 11-ig tartott, míg bejárta a miniszter a kiállítás hatalmas területét, végignézte a 20–25 külön pavillont, a nagy- és kisiparosarnokot, amelyek már majdnem elkészültek. Legnagyobb megelégedését nyilvánította ki Osztrólczyk Géza főispánnak, a kiállítás védnökének, Rudnay István főszolgabírónak, a kiállítás elnökének, Grün Gyulának, a kiállítás igazgatójának a látottak felett. Innen a zsolnai posztógyárat, a Helios villamosági gyárat és azokat a gyárakat tekintette meg, amelyek már láthatók voltak a kiállításra készülő gyári

és iparcikké. Délben 1/2 órakor a vasuti állomásán 35 területű lakoma volt a miniszter tiszteletére, aki 3 órakor Csaszára utazott, hogy kerületét meglátogassa.

Az obstrukció ellen. Beregvármegye legközelebbi közgyűlése elé a vármegyei törvényhatósági bizottság több tagja a következő indítványt terjesztette:

Annak előrebocsátása mellett, hogy Beregvármegye törvényhatósága múlt évi december 18-án 477. szám alatt kelt a tiszteit Házhoz szóló teljesítésében a hadsereg kérdésében kiejtett nemzeti kivánalmakhoz tántoríthatatlanul ragaszkodik, — és mint hogy meg van győződve, hogy azok — valamint minden nemzeti kívánalom — csakis bölcs mértéklettel és kizárólag törvényes eszközökkel valósíthatók meg, mert alkotmányunknak legjobb biztosítékát képezte mindig őseinknek a törvények iránti tisztelete és az a megakartást nem ismerő törekvése, hogy az országban más uralom, mint a törvények uralma, ne érvényesüljön; — indítványozzuk: mondja ki a törvényhatósági bizottság határozatilag, hogy Beregvármegye törvényhatósága mely lájdalommal és a haza jövője iránt táplált aggodalommal szemléli az országgyűlés képviselőházának a tervszerű obstrukció jegyében folyó jelen működését, mert ezáltal a haza alkotmányát „alapjában megrendítve és gyökerében megtámadva, — a közszabadságok egyik főbiztosítékát képező parlamentarizmus tekintélyét aláásva, méltóságát veszélyeztetve, — az ország politikai és nemzetgazdasági érdekeit belátatlan bajok és zavaroknak kitéve látja; és mindenezen káros hatások szomorú és lesújtó következményeiben hatalmi, szövetségi — és hitelképességünkbe a civilizált világ által helyezett és nagy áldozatok árán kivívott bizalom megrendülését, — a fennállásunk alapesszékéit képező kulturális és materiális örök meggengyellése rémeinek a szemtatáron való feltűnédezését reitgezzéssel szemléli.

Mindenen veszélyek előrelátása és tudatában emeljük telé hételmező szavunkat, hogy a m. t. képviselőház ezek megelőzése céljából a meddő vitaközök terét elhagyva, kötelességének megelégedőleg, a nyugodt tárgyalás medrére visszatérni és az ország által tőle joggal várt sikeres munkálkodás áldástóhoz terére lépni sziveskedjék.

Bizuk a képviselőház és a kormány hazafiségében és bölcsességében és elvárjuk, hogy a haza jóléte és üdve érdekében már-már halasztást nem tűrő fontos kérdések bölcs törvényhozási megoldást nyerhessenek és ezzel államunk tekintélyét visszanyerve, nemzetünk életére je adagok özdjék, hogy imádott hazánk mint egyesítve magyar állam hatalmában és nagyságában tündökölve, barátainak tiszteletétől környezve, ellenségeinek imponálva történeti nagy feladatának teljesítésében helyét mindenkor rendületlenül megálhassa!

HIREK

Vizsgai jutalom-könyvek.

A vizsgák mindenütt megkezdődnek. Gyöngye és jó tanuló egyaránt szeretne rajtuk tul lenni. A gyöngye azért, hogy megszabaduljon a kétség, a bizonytalanság kellemetlen érzésétől, a jó pedig azért, hogy a bizonyítványok kiosztásának napján a dicséretnek és jutalomnak dicsőségében türodhessék. A kiosztandó jutalmak között mind-nagyon szerepet játszik a könyv. Es ez helyes. Mert a könyv ilik legjobban a diákhöz. A pénz, akármilyen szépverű aranyak alakjában jelen-jék is meg, végső hatásának szempontjából igen problematikus értékű jutalom. Lehet, hogy üd-vössé válik ráneve, lehet, hogy rosszra csábítja. Még akkor sem megbízható, ha ő maga is könyv-vesz érte. Nem megbízható, mert ő, a diák veszi, aki nem tudja, hogy mi van benne. Am a tanár azt a könyvet választja ki, melyet feltétle-nül jónak tart, melyet maga is olvasott, mely neki is gyönyörűséget szerzett. Azt, melyet méltónak tart arra, hogy mint jutalom szerepeljen. Azt, melyet alkalmasnak tart arra, hogy a diák-nak örömet szerezzen, hogy a szünetében szórakoz-tassa, hogy lelke üdvös befolyást gyakoroljon, hogy további szorgalomra és kintartásra biztassa. Biztassa? Kit? Azt a jeles tanulót, aki a maga ambíciója és tehetsége folytán jutott első helyre osztálytársai közt? azt, ki a veszületett haj-lamóal fogva merül el tanulmányaiba, ki tanul, mert a tanulásban élvezete telik, sőt nagyon sok esetben akkor is tud, ha nem erőlteti meg magát túlságosan, mert intelligens, mert emlékezőtehet-ségo jó, mert fel fogása gyors. Igen, ma csak ezek, a jelesek, az elsők kapnak vizsgai jutalomkönyve-ket. Hogy kapnak, az helyes, de hogy csak ők kapnak, az nem. Mert a jutalom a becsületes, ki-tartó és szívós munkát legalább is megilleti any-nyira, mint a tehetséget. A becsületes, szívós munkát, melynek képviselői szerényen húzódnak meg a dicséret hátsóbb részeiben és áhitattal, esodálattal néznek azokra a boldogokra, kik az egész tanári kar és az egész ifjuság jelenlétében kapják meg az elismerést. Ki törődnek ebben az ünnepélyes órában ő velük, a középszerűekkel, velük, kik fizikumuknak megeröltetésével és kifárasztásával küzdöttek szemleli tehetségeik fogyatkozásai ellen! Ki gondolna ilyenkor azokra, kik a késő éjsz-káig görnyedeztek könyveik előtt, hogy megbir-

kózzanak nehéz feladatukkal, hogy ha nem is „jelesen“, de legalább „jól“ megfelelhessenek kötelességüknek. Még ezeknél is jobban háttérbe szorulnak természetesen azok, kik csak „elég-séges“ eredményt tudtak bemutatni. Pedig ezek közt is akadnak, akik komolyan dolgoztak, akik az „elég-séges“-ig is csak szívós munkával tud-tak eljutni, akik tehát megérdemelnének egy kis biztatást, egy kicsiko jutalmat. A tanár jól tudja, hogy kik azok, nem tévesztheti össze a hanyagok-kal, a kötelességeiket félvállról vevőkkel, az egyik osztályból a másikba szavókkal, akiket az elnézés ment meg csak a bukástól. A tanár nem tévesztheti őket össze és a két fajtájú „elég-séges“ és „jó“ mégis egy sorba kerül. A jutalom, az elismerés, a kitüntetés csak a „jeles“-nek jut. A dicséret-ben, a megjutalmazásban rejlt nevelői hatás amazokra nézve teljesen elvész. Ő nekik csak a hanyagoknak kárörvendő mosolyából jut részük: látod pajtás, te is csak ott tartasz, ahol mi. Vé-led se törődik senki. Neked sem jut elismerő szó és te sem kapsz azokból a szép könyvekből, melyekre úgy áhítazol!

Bizony nem kap. Pedig neki, a gyöngébb tehetségűnek, de tanulni akaróknak volna rá a legnagyobb szükség. Mert a tanévnek folyamán, kemény munkája közben, vajmi kevés időt szentelhet az olvasásnak. Milyen áldás volna rá nézve, ha most, a pihenés két hónapjában jutna hozzá igazán jó könyvhöz! Bizonyára ezzel is komolyan foglalkozna, mint évről-évre iskolai feladataival. Ismereteit megeröltetés nélkül gyarapíthatná, látóköre szélesednék és abból a tudatból, hogy az iskola méltatta fáradozását, becsületes munkáját, új erőt és új bizalmat meritene a további küzdelemhez!

De hiszen az iskolának ma nincsenek meg azok az anyagi eszközei, melyek lehetővé tennék, hogy sok könyvet osszon szét — mondhatná az egyik ellenvetés. Igazat adánk neki. Sajnos, így van, de már abban, hogy a kisebb tehetség-gel, de impondó becsületeséggel folytatott munkának éppen olyan ünnepélyes formában juttassa az elismerést, mint a „jeles“-nek, nem aka-dályozza semmi. Ha csak nem a copf! A copf, mely szörnyüséget látna a középszerű tanuló ki-tüntetésében — elsősorban azért, mert — új dolog, másodsorban azért, mert az irodalmi és művészeti kitüntetések és pályadíjak zavarják meg ítéletét! Nem lehet az iskolában a művészt és irodalom mértékét alkalmazni! Az iskola nem arra való, hogy zseniket neveljen és jutalmazzon, hanem hogy megvesse az általános művel-tés alapjait és hogy becsületes munkához szoktassa a jövőnd nemzedéket... Hisz az iskola fel sem ismeri mindig a zsenit, a te-hetséget, de azt, hogy ki törekszik, ki végi munkáját tisztelettel, észreveszi mindig! Es ha az iskola figyelemmel kísérné a padjaiból kikerül-tek az életben is, esodálkozva látná, hogy nem mindig a „jeles“-ek állják meg benne legjobban helyüket, hanem azok, kik már ott az iskolában megszokták a nehéz, fáradságos küzdelem, meg a szívósságot, kitartást és akikben gyöngébb vagy lassabban fejlődő tehetségük folytán gyöke-ret vert az a meggyöződés, hogy kemény munka nélkül nem lehet boldogulni!

De hiszen ha a jól megválasztott vizsgai jutalom-könyv, a mellett, hogy jutalom, még pedagógiai hivatást is teljesít: könnyű szerezni és szórakoztatva juttatja a tanulót ismeretekhez, azonkívül pedig művelti szívet, lelket, elmét, — akkor elsősorban éppen a kisebb tehetségű, de szorgalmas és igyekvő diáknak tenné a legjobb szolgálatot — mondhatná egy második ellenvetés — és teljesen igaza lenne! Egészen logikus volna, ha a „jeles“ tanuló, ha az osztályi tehetségesel, tehát azok, akiknek ugys elég idejük akad az olvasásra, akik olvasnak biztást nélkül is: költséghimelés szempontjából kitüntető, mondjuk, elsőrendűnek minősített okleveleket vagy más egyebet kapnának, az igyekvők, a szorgalmas középszerűek pedig könyveket...

Az igazán szép záróünnepély pedig az volna, ha minden növendék kapna a vakációra néhány szép könyvet, ha nem is mint jutalmat, hanem legalább kölcsönadott olvasmányuk az ifjusági könyvtárból. Mert az, hogy az okulásnak, a művelődésnek ezt a forrását a tanév végén elzárják az ifjuság elől, óvatossági és anyagi szempontból igen helyes lehet, de a pedagógia magasabb szempontjából nem... Azzal végre tisztában kel-lene az iskolának lennie, hogy a szerepirodalmi vagy tudományos könyv, egy szóval a magánolvasmány a leghatásosabb segítője az iskola munkájának. Az utóbbi magában, az előbbi támogatása nél-kül, esonka, tökéletlen, egoldalú, majdnem értéketlen. Tudja azt a mi közoktatásügyi kormányunk is, azért foglalkozik utóbbi időben annyit az ifju-sági könyvtárak kérdésével. Mert nem gondosko-dik tehát arról is, hogy a jó könyvekből kiáramló üdvös hatás ne szakadjon félbe a nagy szünet-dőben sem! Hisz ez a legalkalmasabb idő az olva-sásra és sok, sok szegény tanulóknak, kiknek nem jut sem a fürdőzés, sem az utazások kellemet-ségéből, a könyv volna egyedüli élvezete, szórakoz-

tatója: a maga színes szárnyain felemelő világnak szomeru szürkeségéből, fel, tisztább és világosabb régiók felé...

Am az iskola szűkebb közből megfosztja ettől a gyönyörűségtől is, noha egy kis jóakarattal, még esetleges anyagi károsodásnak is elejét vehető. Teszem ha a kölesnádott könyvekért, a diák bizonyítványát kérés az illető szülőktől biztosítottak. De meg a kockázattól sem volna szabad az iskolának visszatérni. Hisz elsősorban az a hivatása, hogy a serdülő nemzedék lelkeit táplálja... és nem méltó hozzá, hogy kicsinyes anyagi szempontok miatt két hónapra lemondjon a magasztos kötelességének teljesítéséről.

Roboz Andor.

Budapest, június 14.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Június 15-ikén új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Urnapi körmenetek.** Urnapján tudvalevőleg csak három helyütt tartják meg az ünnepi körmeneteket, melyeken azonban az egész papsgár részt vesz, és pedig: a budavári koronázó Mátyás-templomban, a belvárosi és óbudai plébánia-templomban. A többi kerület plébánia-templomaiban ma tartották meg szokott fényvel az urnapi körmeneteket. Gyönyörű derült időjárás mellett. A menetet mindenütt a plébános vezette az utcákon és utakon felalutott oltarokhoz s ezután visszatért a templomba. A szép egyházi ünnepeken résztvettek az előjáróságok tisztviselői és az iskolák növendékei, kiket tanáraik vezettek.

— **A bécsi technikusok elutasítása.** A bécsi technikusok vasárnap délelőtt kirándultak a káposztásmegyéri vízművekhez és az egész délelőt folyamán roppant nagy érdeklődéssel nézték a vízműveket, melyekről több szakférfi szolgált nekik magyarázattal. Káposztás-Megyerről villamoson tértek vissza nyugati pályaudvarra, ahol megebedtek és azután a kétórai vonattal visszautaztak Bécsbe.

— **A bécsi incidens.** Bécsből jelentik nekünk, hogy a király tegnap is, ma is, elküldte az udvar egyik tisztviselőjét az örültekházába, hogy ott tudakozódjék annak az embernek az állapotáról, aki tegnapelőtt egy bottal hadonázott a fogata előtt. A tisztviselő a király nevében fölkererte az intézet igazgatóját, hogy kiméltessen és gyöngéden bánjanak Reich Jakabbal, mert hiszen nyilvánvaló, hogy háborodott elméjű szegény.

Reich Jakab nyugodtan viselkedik cellájában. Az orvosnak elmondta, hogy az egész világ megmérgezte őt és meg akarja mérgezni, hogy nincs neve, mert a sok méreg kiszívta a vért s vérével együtt a vérrokonysága is megszűnt. Nincs tehát más rokona már, csak az Isten.

— **Ezért vagyok én — mondta — az Isten fia!** Egyre azt bizonygatja, hogy ő nem bolond, hiszen leveleket írogatott ennek is, annak is, rablónak, tolvajoknak és gyilkosoknak címezve őket. Azok nem pöröltek be, tehát mindenki láthatja, hogy neki igaza van. Mivel a császár sem pörötte be, tehát nem ismerheti el őt sem uralkodónak. De ez kizárólag a császár és az ő magánügye, ezért akar vele beszélni és intett is, hogy a hintaja megálljon. Arra a kérdésre, vajon jobb szeretne-e hazamenni, azt felelte:

— **Jobb szeretek itt, mert a bolondok itt még mindig okosabbak, mint az épeszűek otthon.**

De mindjárt hozzátette:

— **Eresszenek ki. hiszen én nem vagyok bolond, csak voltam bolond.** De aztán az örültekházam lábamon keresztül elszállt. Most Khinába akarok menni, jó üzleteket fogok ott csinálni.

— **Bérmálás.** Az ó-budai Jó pásztor-intézet templomában vasárnap délelőtt bérmálás volt a növendékek számára, akiknek dr. Kohl Medárd főszentelt püspök adta föl a szentséget. A püspök a szertartás előtt nagymisét pontifikált, amelyen Sagmüller József plébános, Labuda Ferenc és Fischer Ágoston hitoktatók segítettek. Bérmálás után a püspök több fiatalembert vett föl a Szent Alajos Társaságba. A fővárosban! hétfőn délelőtt lesz az utolsó bérmálás, a fővárosi plébánia-templomban.

— **A kassai múzeum ünnepélyes megnyitása** június hó 21-én lesz. A megnyitó-ünnepségen csakis meghívott vendégek vehetnek részt s az erre vonatkozó meghívókat a napokban küldötte szék Kassa város törvényhatósága nevében Munszter Tivadar polgármester. A rendező-bizottság ez uton kéri föl a meghívottakat, hogy e hó 18-ig nyilatkozzanak, résztvesznek-e a megnyitó ünnepségen, hogy a kellő intézkedéseket idejekorán meg lehessen tenni. Az értesítés a kassai múzeum igazgatójához küldendő.

— **Házasság.** Löbl Marci, a Löbl Dávid és fia könyvnyomda és papirnyomda kereskedő [öc] beltárgya

eljegyezte özvegy Kohn Ödönne leányát, Margit kisasszonyt Nagy-Kanizsáról.

— **A lugosi püspökség jubileuma.** Lugosról jelenik: A lugosi gör. kath. püspökség felszázados jubileuma ma folyt le. Az ünnepségen résztvettek az egész magyarországi unióista hittelekzet legkiválóbb képviselői után, a csanádi kath. püspökség Kun László kanonok képviselőjében, valamennyi itt lévő felekezetek, politikai és más hatóságok, a katonaság, valamint a polgárság nemzetiségi és pártkülönbség nélkül. Az ünnepélyt misével kezdték, amelyen az érsek tartotta a szentbeszédet. Délután diszebed volt a püspöki rezidenciában, amelyen 200-an vettek részt. Az első felköszöntőt Mihályi Viktor metropolita a pápára és nyomban utána a királyra magyarul mondotta. Erre még többen mondtak felköszöntőt így többek közt a főispán és Kun kanonok, akik a magyarok és románok közti szeretet és egyetértésre utaltak és a trón és bazaar iránti hűségére buzdítottak. Este 8 órákor hangverseny volt, utána fényes bál, amelyen az összes előkelőségek megjelentek. Az ünnepélyt és az emelkedett hangulatot semmiféle incidens nem zavarta.

— **Rákóczi emlékezete.** Sátoralja-Ujhelyről táviratozták: Sátoralja-Ujhelyen és Borsiban ma ünnepelték II. Rákóczi Ferenc szabadságharcának 200-ik évfordulóját. Az ünnepségen résztvettek a legtovább eső vármegyék küldöttei is és Budapest főváros is képviseltette magát. A Rákóczi-ünnepet tegnap a törvényhatóságok küldötteinek ismerkedési estélye előzte meg. Ma reggel az államvasutak gyártelepi zenekara járta be a város utcáit. Ezalatt megérett az eső, mely erősen veszélyeztette az ünnep sikerét. Dél előtt 9 órákor a vármegyeháza termében diszközgyűlés volt, amelyen a törvényhatósági bizottsági tagok nagy számban jelentek meg, sokan közülük diszmagyarban. A közgyűlést gróf Hadik Béla főispán nyitotta meg. Dr. Kossuth János ügyvéd szép innei beszédet mondott, amelyet a bizottsági tagok megjelénettek. A gyűlés alatt a vármegyeháza előtt felvonultak a fogatok és a vármegye tíz járásának bandériumai. Akkorára a zuhogó eső is elállt és mire a nap kisült, a bandérium és a száz fogatból álló hosszú menet megindult a Rákóczi-ünnep tulajdonképpeni színhelyére, Borsiba, II. Rákóczi Ferenc születése helyére.

Sűrű néptömeg között haladt elől egy herold szépen diszitett lovon Zemplénvármegye címerével, utána a vármegye kúrtöze, majd Dékus Gyula alispán és Thuránszky László főjegyző a Rákóczi-zászlóval, valamennyien gazdagon diszitett paripákon. Őket követte az uri bandérium, azután a parasztlóvas-bandérium haladt. Gróf Hadik Béla főispán fogata után a törvényhatóságok küldöttei, a hittelekzetek papjai, testületék, társulatok, egyesületek küldöttei és a törvényhatósági bizottsági tagok következtek. Borsiban a falu népével együtt nagy közönség vett részt a hazafias ünnepen. A lélekelmő ünnep a szülőház falára illesztett emléktábla előtt folyt le. Több gyártelepi dalegyütet zenekari kísérettel elénekelte a Himnuszot, amelyet a közönség kalaplevébe halgatott meg. Azután Bohut Elemérnek II. Rákóczi Ferenc születésnapján című költeményét szavalta el Ambrózy Teréz. Malotay Eleje nyugalmazott alispán emlékbeszéde után idős Bajusz József ügyvéd szavalt végül a gyártelepi dalára kuruc dalokat énekeit. Ezután az emléktáblát megkoszorúzták. Koszorút helyeztek az emléktáblára a vármegye hölgyei, Budapest főváros küldötsége stb. A jelen volt hölgyek egészen elárasztották illatos virággal a fekete márvány-emléktábla talapzatát, melyet még 1881-ben helyeztek a szülőház falába a zempléni turisták. A Szózat eléneklésével az ünnepély véget ért és a menet Sátoralja-Ujhelybe indult vissza. Délután banket volt, este pedig Rákóczi-korabeli előképekkel díszelőadás a színházban. A város fel volt lobogóva és este fényesen kivilágítva.

— **Ifjúsági könyvtárak.** A népiszkolai ifjúsági könyvtárakat intéző bizottság a napokban Sebástyan Gyula előktele alatt ülést tart, amelyen a bizottság tagjai közül résztvettek: Bánóczy József, Benedek Elek, Csereoch János, Klupathy Jenő, Komáromy Lajos, Marczait Henrik, Margalits Ede, Szóts Farkas. Ugyvagy Béla és Tóth Rezső előadó. A bizottság az ország összes vármegyéből betérjesztett tantszervezői jelentések és könyvtárjegyzékek alapján beszélte meg az iskolák ifjúsági könyvtárának mai helyzetét, a legfontosabb tennivalókat és a legteljesebb hiányokat. Közélezer népiszkola könyvtáráról volt jelentés a bizottság előtt és a katalógusok körülből 116.000 kötet könyvről számoltak be. A bizottság végül dr. Tóth Rezső előadó előadásában tárgyalta a kultuszminiszterhez e tárgyban intézendő irólatot. Valcsinú, hogy a nyári szünet előtt ez volt a bizottság utolsó ülése.

— **A teljes vasárnapi munkaszünet.** A kereskedelmi alkalmazottak három gyűlést tartottak ma, melyeken a kereskedelmi miniszter választást tárgyalta, a vasárnapi munkaszünet tárgyában hozzá benyújtott memorandumra. A Bellevue helyiségében mintegy kétezer kereskedő gyűlt egybe, külön

gyűlést a budai segédek, s Nagyváradon volt a harmadik gyűlés. Mindenütt hangsúlyozták a szónokok, hogy a szervezkedés erejével fognak a teljes vasárnapi munkaszünet érdekében küzdeni.

— **Halálozás.** A magyar társadalomnak és a hazai közoktatásügynek egy országiszerte ismert és közbecsülésben állt tagja lecszik ravatalon. dr. Corzan-Avendano Gábor a Magyar Tudomány Akadémia tagja, kir. tanácsos, az V. kerületi állami főgimnáziumnak 44 éven át volt igazgatója. Ravatala körül mély megilletéssel állanak a magyar tudomány legkiválóbb képviselői és a társadalom előkelőségei. Halálát özvegye Sacher Wanda, fia dr. Corzan-Avendano Gábor honvédszázados, Béla uradalmi főszázados; leányai: Wanda, dr. László Mihály országgyűlési képviselő neje és Elza, Kerényi Andor veszprémi főszolgabíró felesége és unokái nagy száma gyászolják.

Corzan-Avendano Gábor a régi, híres tanárok utolsója. aki maga huszezernél több ifjút nevelt, akik közül sokan előkelő pozíciókat vettek ki a közéletben. Könyvtárát tesz ki kiváló matematikai és fizikai munkái száma. Hosszu időköz a honvéd Ludovikában a felsőbb mennyiség tanára volt. Számos külföldi tudományos társulat tagja és a Magyar Tudomány Akadémia már 1864-ben legelső értekezését tagjává választotta. Halála rövid szenvedés után ma reggel 1/4 órákor következett be. Temetése f. hó 15-ikén (hétfőn) délután 5 órákor lesz a kerepesi temető halottszámból.

— **Rózsánnap a Városligetben.** Tarka ünnepség volt ma délután a Városligetben. A Fővárosi Szegény Gyermekek-Egyesület rózsánnapján óriási közönség vett részt s jelentékeny összeg folyt be a jótékonyokra. Az Iparosnokok előtt állott *Augusztia* tőrcsoportok, az ünnepség védőjének a díszárva, mellette a szabad színpad. József főherceg, József Ágost főherceg és *Augusztia* főherceggel együtt jelentek meg az ünnepségen, a közönség lelkes éljenzettel fogadta őket. A rózsánnap műsorán igen tetszett Fedák Sári cake-walk csoportja. Kedves volt a gyermekszépségverseny is és hatással énekel a Ganzyári dalkör továbbá a polgári iskolai ifjúsági dalkör. Az ünnepség sikere méltó jutalma Balla Miklós egyesületi titkár és Grosz Sándor elnök előkészítő munkásságának.

— **A mentők működése.** A mentők az elmúlt május hónap 68 esetben nyújtottak első segélyt, még pedig 359 esetben sebészeti bántalmakban, 171 esetben belbajokban, 81 esetben egyéb bajokban szenvedőknek és 47-szer olyanoknak, akik öngyilkosságot vagy öngyilkossági kísérletet követtek el. A folyó évi összes működés lötszege 1253 s az egyesület főállása óta (1887. május 8.) 150 731 esetben vették igénybe a mentőket.

— **Óráskészletelés.** Az Ébredés dalkör ma délelőtt 11 órákor tartotta zászlóavatási ünnepélyét a városigeti Hermina-kertben az Athenaeum-, Egyetértés férfi-dalegyütet, az Erzsébetfalvi Polgári Dalkör, Ganzyári Dalkör, Typographia Dalkör és Visszhang dalegyütet közreműködésével. Délelőtt 10 óra tájban a dalkör tagjaiból alakult küldötséget ment el a zászlóanyáért, dr. Pap Zoltán úrné, kinek megérkezése után Lung György fővárosi tanácsos, mint az Országos Dalregyesület elnöke, felavató beszédében kifejtette, hogy mindenki tisztában van azzal a nagy erővel, amelynek a dalosok nagy serege szolgálataba szegődött. Ez az erő, ez a hatalom a dal, ugys mint Isten adománya, ugys mint az ember művészele. Azután lelkiüre kötötte, hogy lehetőleg a magyar hazafias dalok pártolását kultiválják. Azután átadta a kibontott zászlót az egyület elnökének, azzal a kívánsággal, hogy e zászló legyen mindig az eszményképp, mely az egyesületet a zászló által képviselt magasztos eszme szolgálatában is egyesítve, összetartja és a magyar dalnak dícsőségét szerzesen. A beszéd elhangzása után következett a szegbeverés. Délután 4 órákor az ünnepély folytatott.

— **Nemzetközi korcsolyázó-kongresszus.** A nemzetközi korcsolyázó-szövetség hatodik kongresszusára, mely — mint már jelentettük — jolyó hó 15-17-ig Budapesten fog megtartani, eddig a következő államok jelentek be képviselőket: Anglia dr. G. Herbert Fowler, a National Skating Association of Great Britain elnökét, Németország H. Gatzlow és dr. Kurt Dannenberg, Hollandia dr. Nehrert a (Nederlandsche Schaatsenryders Bond), Oroszország C. Lebedev és Szeznyszki allantanácsosokat, Svédország V. G. Balesz alvezetést a szövetség elnökét, Norvégia H. Fjævert, Svájc: Gustav Hägeli, Finnország: G. Lihent, Ausztria: Karl Fillingert. Magyarországot a kongresszus Szentgyörgyi Imre, a Budapesti Korcsolyázó Egyület elnöke, dr. Zsigmondy Géza, dr. Siedemann Frigyes és Földváry Tibor tagják képviselni. A kongresszus ülései a Budapesti Korcsolyázó Ereltet bécsi-utcai helyiségeiben lesznek és hétfőn délelőtt veszik kezdetüket az ünnepes megnyitó üléssel, amelyen Márkus József főpolgármester fog üdvözlő beszédet mondani.

— **Letartóztatott kereskedő.** A rendőrség ma délelőtt letartóztatta Schwarz Jakab várpalotai születésű 40 éves rőfiskereskedőt, akinek a Szerencsés utca 8. számú házában volt üzlete. Schwarz 60 ezer korona erejű csapta be hitelezőit s ezzel szemben semmiféle aktiva nincsen. Jellemző, hogy eddig már kétszer volt vagyombukott, de mind a kétszer sikerült kibújnia a törvény büntetése alól. Most végre harma-

dik ténykedése után a rendőrség rátele a kezét. Kihalgatása után az ügyészség fogházába szállították.

Tünek. Liptóvármegyékben a napokban két nagyobb tüzeset történt. Az egyik *Okoitico* községben, ahol öt ház égett le. A tűz a lából épült körjegyzői iroda mellett keletkezett és kevés hirt volt, hogy a hivatali összes iratok el nem égtek. — A másik tűz Urnapján *Kis-Palugya* községben gondatlanságból keletkezett, mely alkalommal szintén öt ház a hozzátartozó épületeket együtt lelt a lángok martalékává. A több ezer koronára rúgó kár mind nagyon szegény embereket sújtott, akiknek biztosítás révén vajmi csekély káruk tért meg.

Ismeretlen öngyilkos. Az éjszaka a Népligetben egy 28-30 évesnek látszó munkást találtak egy fára felakasztva, holtan. A holttestet a törvényeski orvostani intézetbe vitték. Az öngyilkos személyazonosságát nem tudták megállapítani.

Aesopusi mese.

A jó, öreg Aesopus sok-sok száz esztendője örök álomba szenderült már, de meséi ma is élnek s hol ilyen, hol olyan alakban támadnak fel. Így ujhodott meg most is egyik meséje.

A régi mese.

Volt egyszer egy pásztorfiú, aki lankás halmokon legeltette nyáját. Felhőten volt az ég, a lombokon madár füttyözött, a nyáj gondatlanul legeltésként, de a pásztorfiú mégis unakozott és tréfára, csintalanságra vágyott. Egy nap talpra szökkenet és kiáltani kezdett:

— Itt a farkas! Jaj a farkas!

A közeli házakból dorongokkal előszaladtak az emberek, hogy leterítsék a fenévatat. De ekkor a pásztorfiú nevetve odébbállott, miközben egyre kiáltotta:

— Nincs is itt a farkas! Nincs is itt a farkas!

Ez a pajkoságát még többször is megismételte, a hiszékeny embereket így többször is rászédte, míg egy napon azután igazán megjelent a farkas.

— Itt a farkas! Jaj a farkas! — kiabált a pásztorfiú, de az emberek meg se moccantak kunyhójukban s csak úgy magukban dűnyögtek:

— Minket se szedsz többé rá...

A farkas pedig ezalatt megizédelte a nyáját...

Az új mese.

Volt egyszer egy postatolvaj; Micsinainak hívták. Száz-ezer koronát lopott és aztán elszökött. A rendőrség mind utána vetette magát s mint egy fenévatat, hajsolták rengetegeken át. A közeli nagy városban pedig rikkancsfiuk kiabáltak, egykrajcáros újságokat árulgatva:

— Megvan Micsinai! Megvan Micsinai!

A közeli házakból krajcárokkal előszaladtak az emberek, hogy elolvassák a nagy szenzációt, de ekkor a rikkancs a krajcárokat zsebébe süllyesztve, nevetve odébbállott, miközben egyre kiáltotta:

— Nincs is meg Micsinai! Nincs is meg Micsinai!

A rikkancsok ezt a hucafut pajkoságát még többször is megismételték, a hiszékeny embereket így többször is rászédtek, míg egy napon azután igazán elfogták Micsinait.

— Megfoglák Micsinait! Megvan Micsinai! — kiabálták a rikkancsok, de az emberek ügyet sem vetettek rá s csak úgy magukban dűnyögtek:

— Csirkefogók! Minket se fogtok többé rászédni.

Es a rikkancsoknak megmaradt a sok krajcáros újság.

N.

SZÍNHÁZ, ZENE

Sok hűhó semmiért. Holnap hétfőn elevenítik föl a Nemzeti Színházban Shakespeare *Sok hűhó semmiért* című vígjátékát, amelyet 1899. szeptember 18-ika óta nem adtak. A repriz alkalmával a darab új betanulással kerül színpadra a következő szereposztással: Don Pedro: *Mihályi*; János: *Gyenes*; Claudio: *Benedek*; Benedek: *Pethes*; Leonato: *Gál*; Antonio: *Hetyeyi*; Galagonya: *Vizvári*; Bunkos: *Gabányi*; Konrad: *Mészáros*; Aorachió: *Horváth*; Szerzetes: *Molnár*; jegyző: *Latabár*; Heró: *Török*; Irma: *Beatrix*; T. Halmi M.: *Margit*; F. Dömjén R.: *Ursula*; *Meszlényi*; Boldizsár: *Szőke*; 1-ső ór: *Faludi*; 2-ik ór: *Abonyi*.

A Népszínház reprize. A Népszínházban jövő szerdán, a hónap 17-én lesz *Lecocq* egyik régi és bájos operettjének, a *Kis hercegnek*, a reprize. Az operettet, mely a Népszínház premier-bérlétében új kiállítással és szereposztással kerül felújításra, 1878-ban adták először. Parthené szerepét *Zilahiné-Singhoffer* Vilma fogja mint vendég játszani, aki nagy művészi sikerrel lépett fel a *Rip van Winkle* Lisbethjében. A többi főszerepek közül a hercegnőt *Ledofsky* Gizella játssza, kinek az egyik legkiválóbb alakításának ígérkezik. *Kovács* Frimusz nevelő szerepét játszsa, melylyel sikert aratott. A többi szereplők *Kiss* Mihály, *Szentmiklóssy* Irén, *Dóri* Margit, *Batizalov* Elza, *Harmath* Ilona és *Ujvári* Károly. Az operettnél elsőrangú szerephez jutott *Hegy* Aranka, ki művészi tökélyvel játssza szerepét.

Vigaszínház. A Vigaszínházban holnap, hétfőn hosszabb pihenés után a *Louise*, *Pierre* *Veber* vidám bohóza kerül színpadra, amely az idei szezon egyik legnagyobb sikerét hozta meg a színháznak. Ez alka-

lomma mutatkozik be a fővárosi közönségnek *Sarkadi* Aladár, az aradi színház kedvelt tagja. *Sarkadi* Franciolt fogja játszani.

Hírek a Népszínházról. A Népszínház igazgatója a gróf Szapáry Pál védnöksége alatt alakult *Budapesti Házjelügyelők Nyugdíjintézete* javára június 20-án pénteken *Lukácsy* Sándor régi jó népszínművét a *Veseshajut* hozza színpadra, *Hegyi* Arankával a címszerepben. Erre a jótékony előadásra a Házjelügyelők Nyugdíjintézetében (Kerepesi-ut 60) sz. válthatók jegyek. — *Zilahyné Singhoffer* Vilma és *Róssa* Lili a jövő héten is vendégei lesznek a Népszínháznak, *Zilahyné Singhoffer* Vilma hétfőn elismert alakítását a *Rip van Winkle*-ben ismétli meg, szerdán, csütörtökön és pénteken pedig a *Kis hercegben* új alakításban Parthené szerepében mutatkozik be; *Róssa* Lili holnap vasárnap *Katalinban* Germain hadnagyot játszsza; kedden pedig a *Bob herceg* címszerepét ismétli meg.

Magyar Színház. A Magyar Színházban szüfolt ház előtt folyt le ma délután a karzenélyzet jutalomjátéka. Az előadás a *Serenissimus-jelenetekkel* kezdődött s *Sziklai* Kornél, *Szilágyi* Vilmos és *Báthonyi* Ákos állandó derűltségben tartották a közönséget. Viharos kacagás kísérte a *Vigaszínház* művészeinek: *Nikó* Linának, *Balassa* Jenőnek és *Szerémi* Zoltánnak, valamint *Nyárai* Antalnak, a Népszínház tagjának játékát, akik a *Csókon* szerzett *völegény* Ripacs-jeleneteket adták elő. *Fedák* Sári énekelt hatással. Végül a *Szép Galathea* került színpadra, amelynek címszerepét ezúttal először énekelte *Szeyer* Ilonka, az Operaház kiváló művésznője. Ugy ő, mint partnere *Déri* Jenő rengeteg sok tapsot kaptak és mély hatást keltettek művészi énekükkel. *Kornai* Berta Ganymédét játszotta s kuplót megismételtette a közönség, amely sokat tapsolt *Midas* személyesítőjének, *Deák* Péternek is. Este 48-adszor játszották a *Drótostótot*, amely kedden éri meg az ötvenedik előadás jubileumát.

Városligeti Színház. A Városligeti Színházban hétfőn folytatja *Fedák* Sári vendégjátékát *Szigeti* József *Csókon* szerzett *völegény* című népszínművében.

Zenevizsgálat. A Magyar Zeneiskola kiművelési osztályának növendékeivel a vizsgálatot a hó 15., 16. és 17-én tartják meg az intézet Erzsébet-körút 27. szám alatt levő helyiségében. A vizsgálatok mindenkor 7 órákor kezdődnek. A rendes osztályok vizsgálatait a következő három nap tartják meg.

MŰVÉSZET

□ **Az Erzsébet-szobor-pályázat.** Az Erzsébet emlékszóbor bírálóbizottsága ma délelőtt *Ráth* György főrendiházi tag elnöksége alatt a Műcsarnokban ülést tartott, amelyen a zsűribatározat indokolásának megszövegezésével foglalkoztak. A bírálóbizottság holnap, hétfőn reggel 9 órákor zárülést tart, amelyen megállapítják a határozat és az indokolás szövegét, amelyet ugyancsak a holnap délelőtt 11 órákor, a Műcsarnokban összehívott végrehajtóbizottsági ülés elé terjesztnek jóváhagyás végett. Az indokolás és határozat közzétételéről a végrehajtóbizottság holnap dönt, a terveket kedden a sajtónak mutatják be, szerdától kezdve pedig a nagyközönség is megtekintheti.

A pályázat, mint megirtuk, nem járt a kívánt eredménnyel, de a pályatervek közül négyet 6000 koronás jutalommal tüntettek ki, négyet pedig egyenkint 2000 koronával megvásároltak és ezek között szükébb pályázat lesz. Hateraz koronás jutalmat kaptak (betűrendben): *Margó* Ede, *Mátrai* Lajos, *Teles* Ede és *Zala* György. Megvásárolták (betűrendben): *Dankó* József, *Fadrusz* János, *Rimel* Géza és *Róna* József szobrászok műveit.

SPORT

Versenylövés. A Budapesti Polgári Lövészegyesület által József főherceg születése 70-ik évfordulója alkalmából rendezett négynapos örömlövészet ma ért véget. A lövészegyesület, melynek József főherceg örökös legfőbb lövész mestere, mindent elkövetett, hogy az örvendetes évfordulót méltó módon megünnepele.

A június hó 7. 9. 11. és 14-én tartott verseny-lövés állandóan igen látogatott volt. A versenyben résztvettek az összes budapesti gyakorló lövészek és többen vidékről is. Szépek voltak a verseny tarima alatt rendezett ünnepségek is. De különös fényt adott az ünnepélynek és kiváló fontosságúvá emelte a verseny-lövészt, hogy maga a király és *József* főherceg is adtak tiszteletdíjat és hogy június 7-én *József* főherceg *József* Agost főherceg és *Augusta* főhercegnősszony kíséretében meglátogatta a lövőházat. Ő tisztelegők három és félórán át maradtak ott, résztvettek a verseny-lövésben és különösen *József* Agost főherceg és a főhercegnősszony ez idő alatt a legnagyobb kedvvel cselekedtek. *József* Agost főherceg pedig egyfolytában tett húsz lövéssel mindahuszor oly szépen talált, hogy kiérdemelte a *mesterlövő* címet; *Jaritz* András főlövész mesterrel is tüzte ő ténységének a mesterlövői

jelvényt. Megjelentek az ünnepben báró *Fejérváry* Géza és *Darányi* Ignác miniszterek, herceg *Lobkowitz* Rudolf hadtestparancsnok nejeikkel együtt, *Gromon* államtitkár, *Surányi* téparancsnok. *Libits* és *Unterauer* udvari tanácsosok, sok országgyűlési képviselő, *Márkus* főpolgármester s közéletünk igen sok számottevő részvevője, kik maguk is majdnem kivétel nélkül résztvettek a céllövő-versenyben. Ma délután 5 órákor három mozsárlövés a lövészet befejezését jelentette. Este 8 órákor *Jaritz* András főlövész mester szép beszéddel nyitotta meg az ünnepélyes díjkiosztást. A díjkiosztás után a vendégek megélezték a nyerteseket.

Football. Budapesti Raemberek — Bécsi Raemberek 1: 1. Tegnap mérkőzött e két csapat egymással a millenaris verseny pályán. A játék meglehetősen erős tempóban folyt mind két félidőben hol egyik, hol másik kapu előtt. A bécsiek kezdek nap ellen; de a magyarok rögtön erős ostrom alá veszik a bécsi kaput, amit a kapus nagy szerencsével véd. Majd a bécsiek szorongatják a magyar kaput, de egy szép támadással a magyarok *Hoffer* révén megszerzik az első goalt. A félidő 1: 0. a magyarok járára. A második félidőben a bécsiek így akarnak kiegyenlíteni s ezért a játék meglehetősen durva lesz és erős tempóban folyik a két kapu előtt. A végén sikerül a bécsieknek a kiegyenlítő goalt berugni s ezzel a játék 1: 1 eldőntetlenül végződik.

Az Országos Vácácsszövetség dr. *Haslinger* János enkléte alatt választmányi ülést tartott, melyen *Mosch* Béla szövetségi tag indítványt nyújtott be a vadász személyzet anyagi sorsának javítása érdekében. Felvettek 85 új tagot. A jövő ős és hó 18-án lesz d. u. 6 órákor a központi városba üléstermében.

EGYESÜLETEK

(A Posta- és Távirat-személyzet Segélyező- és Nyugdíj Egyesülete) ma tartotta közgyűlést *Vezér* Gyula kir. tanácsos, posta- és táviratigazgató elnöksége alatt nagy részvétel mellett a megyeháza nagyteremben. Az elnöki megnyitót után előterjesztették a választmányi jelentést, amely szerint az egyesületnek 12 koronát fizető tagja 1866. 20 koronát fizető tagja pedig 1234 van. Az egyesület bevétele a lefolyt évben 217.994 korona 13 fillér volt, kádása pedig 113.766 korona 58 fillért tett ki. A nyugdíjazottak és gyámotak száma volt 536. A végkielégítetők száma volt 18. A segélyezettékek pedig 61. Temetési járulékok fejében fizettek 64 tag után 1536 koronát, kölcsönt pedig 1460 tagnak 508.410 koronát szavaztak meg. A pénztári jelentés s a számvizsgáló-bizottság jelentésének előterjesztése után megállapították a költségvetést, majd megejtették a választásokat.

Nyitlér.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága. Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik. Utánfizetési kötelezettség nélkül. Részvényesi nincsenek.

Összes vagyon 1902. december 31-én

1,981,516,483-42 frank.

Biztosítási állomány 1902. december 31-én

6,958,093,587-09 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest. IV., Károly-körút 26.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Bangkok, június 14. A *Kelantan* fejedelemségre vonatkozó angol-sziámi egyezményt tegnap írták alá. E szerint a fejedelemség továbbra is az angol kezében marad és az angol rezidens háromszáz főnyi testőrségre, amelyet a múlt évben *Kelantanba* küldtek, továbbra is ottmarad.

Az olasz kormányválság.

Róma június 14. A király ma *Marcorával*, a kamara alelnökével, valamint *Sonninoval* és *Luattival* tanácskozott.

Tüntetés Párisban.

Páris június 14. Az urnapi körmenetek Párisban minden incidens nélkül folytak le. Nantésben és *Dunquerqueben* a körmenetek alkalmából a katolikus

sok és szocialisták között verekedések támadtak, amelyeknél néhány ember megsebesült és többeket letartóztattak. Nantessen a katolikusok a prelektus ellen tüntettek, aki a körmenet megkezdését beállította. A tüntetők a prefektúra ablakait beverték.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, június 14. A berlini tőzsde kedden, f. hó 16-án a képviselőválasztások miatt zárva maradt.

KÖZGAZDASÁG

Az ország terméskilátásai.

Budapest, június 14.

A földművelésügyi miniszter ma teszi közzé első teljeskörű jelentését az aratási kilátásokról. Az ország egyes vidékein rendellenes időjárás uralkodott, másutt rozsdá, fereg ártott a vetéseknek, de ezidőszakra azt lehet mondani, hogy bárha az idén szemre kevesebb, szalmában pedig jóval kevesebb hozamra van kilátás, mint amennyi tavaly volt, mindamellett a gabonafélék, úgy az őszi, mint a tavalyiak is közepes termést ígérnek.

A bevetett területekről a központi statisztikai hivatal által 1900-ban publikált adatok alapján szólnak az idén is a termésbecslési számítások, kiegészítve azonban a gazdasági tudósítók területi adataival, akik a bevetett területre nézve az 1900-iki állapottal szemben a következő eltéréseket jelzik: csökkent a buza területe 83.000, a rozs területe 63.000 kat. holdal; ellenben emelkedett az árpa területe 37.000 és a zabterület 18.000 kat. holdal.

Az őszi buza az utóbb lefolyt napok folyamán inkább javult és gyarapodott, mint romlott, noha egyes helyeken némi hanyatlás is mutatkozik, amit máris a különböző csapások idéztek elő; az őszi buza nagyjából szép kalászat kitolta és részben el is virágozott. Néhol zápor, máshol vihar és köd ártottak a buzáknak. A késői vetések, amelyek túlnyomórésztben ritkák és gazosak és még sok helyen alacsonyak is, elég szépen kalásztak, kivéve természetesen azokat a vidékeket ahol a mézharmat, hideg idő és szárazság túlnagyon előségiázták a vetéseket. Ezek a vidékek leginkább a keleti vármegyékben és különösen a Tisza vidékén. Néhol azonban a nyugati részeken és különösen a Duna jobb partjának mentén mutatkoznak. Ez utóbbi vidéken a rozsdá is jobban elterjedt és már néhol a buzaszáron is mutatkozik.

A búzával bevetett terület 1900-ban volt 5.877.878 kat. hold. ha tehát ebből levonjuk a gazdasági tudósítók május hó 16-iki jelentése alapján a fenbéli kimutatott csökkenést, marad a folyó évré nézve learatásra mintegy 5.794.000 kat. hold. Tekintetbe véve már most azt hogy a gazdasági tudósítók június hó 10-iki jelentései szerint a várható buza-termés kat. holdankint országos átlagban mintegy 6-70 méterháza, tehát az összes terményből termés megközelítőleg 38-8 millió méterháza, ennél fogva az idén még mindig tűrhető buzatermésre van kilátás. A múlt évben, a végleges adatok szerint, termelt összesen 46-5 millió méterháza. Aránylag véve legjobbak a termés-kilátások az Alföldön és részben a Duna jobbpartjának némely részeiben. Kevésbé jók a Tisza vidékén és különösen a keleti vármegyékben. Az országos valószínű terméskilátáshoz és pedig a kat. holdankint mutatkozó 6-70 méterháza viszonyítva legjobb termés mutatkozik és pedig kat. holdankint 6-70 méterháza és ezen felüli eredmény a következő vármegyékben: Borszögöm, Nógrád-, Nyitra-, Baranya-, Fejér-, Moson-, Somogy-, Sopron-, Tolna-, Veszprém-, Bács-Bodrog-, Csongrád-, Békés-, Arad-, Csanád-, Temes-, Torontál-, Brassó-, Csik-, Háromszék-, Kiskülföld- és Széchenyvármegyékben. Katasztrális holdankint 6-6 méterháza termést várnak: Bars-, Hont-, Pozsony-, Trencsén-, Komárom-, Vas-, Zala-, Heves-, Jász-Nagykun-Szolnok-, Pest-Pilis-Solt-Kiskun-, Borsod-, Bihar-, Hajdu-, Krassó-Szörény-, Alsó-Fehér-, Pódogas-, Maros-Torda-, Nagy-Küküllő és Torda-Aranyosvármegyékben és végül kat. holdankint 6 méterháza aluli termést remélnék: Árva-, Liptó-, Turóc-, Győr-, Abauj-Torna-, Bereg-, Gömör-, Sáros-, Szepes-, Ung-, Zemplén-, Máramaros-, Szabolcs-Szatmár-, Szilágy-, Ugocsa-, Beszterce-Naszód-, Hunyad-, Kolozs-, Szolnok-Doboka- és Udvarhelyvármegyékben.

Az őszi buza szalmája többnyire kicsiny lesz, mert a vetések is nagyjából alacsonyak. Az őszi rozs és kétszeres fejlődésének sem használ a ködös és záporos időjárás, helyenként ugyanis panaszokodnak a kalászkövek mutatkozó hibák miatt; különben az ország túlnyomórésztben szépen és erőteljesen fejlődött kalászkövek vannak és minthogy a szemfejlődés is többnyire normális, sőt néhol már esendül is a rozs, ennél fogva a várható terméskilátások országos átlagban ma is közepesek. A rozs szalmája többnyire elég magas, sőt néhol a normálisnál is magasabb, csak hogy néhol ez is nagyon gazos. Bevetett terület volt 2.004.450 kat. hold, melyből azonban a gazd. tud. május hó 16-iki adatai szerint levonandó mintegy 63.450 kat. hold, marad tehát learatásra mintegy 1.941.000 kat. hold. A beérkezett gazdasági tudósítói jelentések alapján kath. holdankint és országos átlagban remélni lehet az idei vetésekből mintegy 6-6 méterháza termést, vagyis főbb eredményben mintegy 11-7 millió méterháza. A múlt évben termelt összesen 18-60 millió méterháza. Az őszi

árpa már kalászatát mindenütt kitolta és nagyjából elvirágozott; a várható termés közepes. A tavasi árpa kalászol, virágozni kezd. sokat javult bár az utóbbi időben a gaz néhol erősen felverte magát a vetések között; itt-ott a rozsdá az árpaiban is fellépett. Néhol rovarok is károsítják, mindazonáltal kielégítően fejlődik és közepes termésre nyújt kilátást. Az erősebb vetések a záporoktól és vihartól néhol megdőltek. Az árpa területe volt 1900-ban 1.790.940 katasztrális hold; ehhez a május hó 16-iki bejelentések szerint hozzáadva 37.860 kat. holdnyi területemlékést, az árpa összes területét 1.828.800 kat. holdra lehet tenni. Minthogy kat. holdankint és országos átlagban remélhető mintegy 6-56 méterháza termés, ennél fogva a valószínű terméskilátás közel 12 millió méterháza. A múlt évben végleges becsléssel termelt 13-67 millió méterháza.

A zab szintén elég sokat gyarapodott a nedves, esős időjárás hatása alatt, bár szórányosan még most is sárgásszínű, és néhol túlságosan gazos átlagban azonban közepesen áll; igen sok a vadperce, főképp az ország déli és keleti felében.

A repét már legtöbbszörre learatták, többnyire gyenge eredménnyel, de a kvalitás tűrhető. A kukoricának az utóbbi esztékek sokat használtak. A burgonya szépen fejlődik, a kerti vetemények, a kender és len, a hüvelyes vetések is. A szőlő részint még a tél folyamán szenvedett kárt, továbbá az utófagyok és dér miatt algha adhat közepesen jobb termést. A művelési munkálatok, a zöldejtés és permetezés folyamatosan vannak. A szőlő több vidéken virágozik. Gyümölcs: A tavasi fagyok miatt több vidéken csak almából és körteből várnak helyenkint jó, és pedig a Királyhágón túl csak gyenge termést. A dió közepes, a szilva itt-ott szintén közepes termést ígér. Cseresznye és meggy az ország némely részében meglehetősen termést adott; itt-ott kajszinbarack is mutatkozik.

A termésbecslés főbb adatai a következők:

Várható eredmény 1902. évi eredmény		
Buza	39,407,700	46,507,105
Ros	11,723,300	13,606,722
Árpa	11,993,500	13,575,100
Zab	10,797,800	12,019,477

Ipar és kereskedelem.

Magyar védőegyesület. A magyar ipar, kereskedelem és mezőgazdaság érdekeinek megvédésére és a magyar termékek iránt való szeretletnek a magyar közönségben való felbuzdítására és fejlesztésére megalakult ma délelőtt a Magyar védőegyesület. Az alakuló közgyűlés élénk érdeklődés mellett az újraválasztott közgyűlési termében folyt le gróf Somsich Tihamér elnöke alatt, aki megnyitó beszédében utalt annak fontosságára, hogy egy ilyen egyesület létesüljön. A Sándor Tivadar nyug. táblai bíró, az egész mozgalom szorgója, lelkes szavakban buzdított arra, hogy a magyar gyártmányoknak és ipari termékeknek mindenfelé propagandát csináljunk. Eddig — ugymond — csak gyarmata voltunk Ausztriának, kizsákmányoltattuk magunkat, de reméli, hogy a mozgalom nem lesz meddő s végre-valahára érvényt fogunk szerezni a jogos igényeinknek.

A tapsal és éljenzéssel fogadták beszéd után a Sándor dalárdája érces hangon elénekelt a Himnusz, melyet a közönség álva hallgatott meg.

Ezután Jeremiás Rezső felolvasta a beérkezett leveleket és üdvözlő táviratokat. Vasary Kólos herceggel szembe fordult a közönség, hogy a néki felajánlott fővédnökséget elfogadja. Nagy érdeklődéssel hallgatták Rákosi Jenő levelét, aki elmaradását kimentette, de az egyesület iránt való meleg érdeklődésének szép szavakban adott kifejezést.

Ezután az alapszabályok megvitatása következett. Ezek szerint az egyesület célja: a hazai ipari és mezőgazdasági termelés és a hazai munka és kereskedelem védelme és fejlesztése, a magyar birodalom gazdasági és ipari termelésének védelmére és fejlesztésére célzó mozgalmaknak és az e célokra törekvő érdekeknek egyöntetű és országos képviselése, ugyanint az e célok érdekében alkotott törvények, rendeletek és hatóságok intézkedések gyakorlati végrehajtásánál a hatóságok támogatása és a végrehajtás ellenőrzése. Hogy ezt a célját az egyesület elérhesse teljes erővel oda fog hatni, hogy a magyar birodalom határain belül a belöldi termelés a külföldi árubehozattal nélkülözhesse, hogy a közvélemény fogyasztókat, kormányt és törvényhozást az ügyekben tájékoztassa, hogy ellenőrizze a közszállításokat hogy gyakorlati uton a hazai termelés fejlődését előmozdítsa stb. Az egyesületnek mindenki tagja lehet.

Az alakuló gyűlés az alapszabálytervezetet egyhangul elfogadta, mire megegyeztek a választások. Fővédnökül: József Ágost herceget és Vasary Kólos herceggel választották; védnökökül: Csáska György ka'ossai érseket, Majláth Gusztyáv erdélyi püspököt, gróf Károlyi Sándort, gróf Desseuffy Aurélt, dr. Chorin Ferenc és Rákosi Jenő főrendiházi tagokat. Az egyesület elnöke: gróf Somsich Tihamér lett, ügyvezető igazgatója pedig Barthos Tivadar. Azonkívül választottak egy csomó tiszteleti tagot. Az egyesületnek immár 600 tagja van.

Európai menetrendértekezlet. Zürichből jelentik: E hó 10. és 11. napján tartották meg itt az európai menetrendértekezletet amelyen Európa valamennyi kormányának és főbb vasutainak képviselői résztvettek. Az általános tárgyalást Zemp szövetségi tanácsos, a svájci vasúti ügyosztály vezetője nyitotta meg. Az érkezetlen a magyar kereskedelmi miniszteriumot Jenik Béla főtitkár, a magyar kir. államvasutaknak Ede a kassa-oderbergi vasutat pedig Kemesi főtitkár képviselték. A legközelebbi értekezlet Stuttgartban lesz ez év decemberének 9. és 10. napján.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Sz. S. A Berli'tz-félet ajánljuk. Bármely könyvkereskedésben megszerezheti. Az olvasmányokat Singer és Wolfner könyvkiadóhivatalában (Andrássy-ut. 10.) megrendelheti. — K. J. Magyar gyarmatunk készítőjét megírja kívánatra az Országos Iparegyesület, Uj-utca 4. — Valuta. Az 5 forintos és 50 forintos államjegyeket 1903. augusztus 31-ig fizetéként el fogadják az összes cs. kir. osztrák, kir. magyar és cs. és kir. közös pénztárnak. Ezekkel az államjegyekkel tehát ez év augusztus 31-ig lehet adókat, illetékeket fizetni és általában minden oly fizetést teljesíteni, amelynél az államkincstár az elfogadó fél. 1903. szeptember 1-től fogva bezárólag 1907. augusztus 31-ig az említett államjegyeket fizetni már nem lehet, hanem be kell azokat mutatni az osztrák magyar bank budapesti ügyi bécsei főintézeténél vagy a bank főközlőjénél ahol ezen államjegyek helyett megfelelő összegű koronaértékű bankjegyet szolgáltatnak ki. Aki tehát 1907. augusztus 31-ig az 5 forintos és 50 forintos államjegyeket be nem cseréli bankjegyre az elveszti pénzét, mert az említett államjegyeket 1907. szeptember 1-én már érvénytelenekké válnak. Még kérvényezni sem lehet ezen időpontot túl, mert ilyen kérvényeket a pénzügyi kormányzat nem vesz figyelembe.

Sorsjegyek.

P. M. Miskolc. 952—18 számú Osztrák földhivatal-sorsjegyet 200 koronával sorsolták ki 1899-ben, a törlesztésben; 12112—14 számú 1860-as sorsjegyet 1901-ben 232 koronát nyert. Nyereményeket Szalai és társa bankház, Budapest, Erzsébet-körút 12., számolja el a legkúlanszában.

K. L. Diósgyőr. Elhalasztották.

G. J. Zalatna, E. M. Kisvasszajhely B. Zs. Alberti-Irsa, F. S. Devecser, F. H. Nagyvárad, R. N. Nagy-Röze, D. Gy. Moson, L. J. T. Dob P. D. Makó Sz. E. Nagy-Mihály G. Brassó, S. D. Miskolc, P. S. T. Vászárhely, G. L. H.-Dorog. Sorsjegyeiket nem nyertek.

KRONDORFI A LEGJOBB NYALKAOLDÓ GYOGYVIZ.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, június 14.

Hazánk időjárása nem változott lényegesen, amennyiben a zivataros esők tegnap is a legtöbb helyen megismétlődtek a hőmérséklet pedig normális értéke körül maradt.

Nagy-Szőlősről felhőszakadások jelentettek, melyek nagy károkat okoztak.

Európát kiterjedt depresszió borítja, a magas nyomás Anglia és Norvégia felett erősebb lett.

Európában az idő jobbra borult, sokhelyütt esős vagy zivataros volt. A hőmérséklet valamivel alacsonyabb a tegnappal.

Különb. Némi hősüléssel sokhelyütt esős idő várható zivatarokkal.

Napirend.

Napló. Hétfő, június 15. — Római-katolikus: Mészáros. — Protestáns: Vid. — Görög-orosz: június 2. Nicefor. — Zsidó: Sivan 20. — Nap kél: 3 óra 47 perccel. — Nyugszik: 7 óra 42 perccel. — Hold kél: 10 óra 45 perccel este. — Nyugszik: 8 óra 48 perccel reggel.

A pénzügyminiszter tegnap délután 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Állat- és ásványtár. Nyitva 9 órától 1 óráig.

A Nemzeti Szalon kiállítás nyitva délelőtt 9 órától este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Közlekedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-től 12 óráig és délután 3 órától este 6 óráig.

A József-könyvtár (Károly-körút 28.) mindnapon nyitva van, kőznapokon délelőtt 9—11-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

A kereskedelmi és spárkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től este 8-ig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig. Egyetemi könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Az apincsinai ásatások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdeket vasút a Pálffy-terelő.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sólom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Egyetemi füvészkert az Üllői-utón délelőtt 7 órától 12 óráig és d. u. 3 órától 8 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

M. KIR. OPERAHÁZ. Hétfő, 1903. június hó 15-én. Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. június hó 15-én. Sok hűhó semmiért. Vigjáték 4 felvonásban. Irta Shakspera. Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. június hó 15-én. Loute. Bohózat 4 felvonásban. Irta: Pierre Veber. Fordította: Heltai Jenő.

Személyek: Dupont Góth Echanguettené Hunyadi Castillon Hegedűs Renée, leánya Nógrádi Francolin Sarkadi Bruné Makrócyné Baburon Szerény Chevrelné R. Rostagny Bru Vendrei Pettiboisné Erdői Loute Keriész E. Marchaisonné Nikó Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. június hó 15-én. Rip van Winkle. Regényes nagy operette 4 felvonásban. Irta Mailhae Gilie és Farnie. Fordították Evva Lajos és Falk Rikárd. Zenéjét szerzte Planquette Róbert.

Személyek: Derrick Solymsi Lisbeth Singhoffor Adrien Magda Pickly Szerdahelyi Van der Belt Kovács M. Jacinthe Harmath Noik Ujvári Hudson Rózsa Katrina Kápolnai Szellem Kenedich Rip van Winkle Raskó Torpe Dezsőfi Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. június hó 15-én. A dróttótó. Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Irta Leon Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzte Lehár Ferenc.

Személyek: Günther Boross Pfifferkorn Sziklai Mici Kornai Zsuzska Szentgyörgyi Jankó Rubos Milos Ráthonyi Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. június hó 15-én. A sevillai borbély. Vig opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzte Rossini. Kezdeté 7 1/2 óraker.

VAROSLIGETI NYÁRI SZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. június hó 15-én. Fedák Sári vendégfelléptével: Csokón szerzett vlogény. Népszimű 6 felvonásban. Irta: Szigeti József. Zenéjét szerzte: Serly Lajos. Kezdeté 7 1/2 óraker.

Ös-Budavára Nyitva esti 6 órádtól reggel 4 óráig Ma, hétfőn, június 15-én Fényes kivilágítás. Az aranyhaju leány A nagy variété-szimpadon: Az új júniusi Varieté műsor Lítke Carlsen, The Saphos, Rosa Rendel stb. stb. A Folies Comiques-ban új magyar bohózat: A Zsarnok. Steinhardt föllépte. A szabad területen D'ORVILLE testvérpár vakmerő mutatványai. A m. k. honvédeknek hangversenye. — Relepedj 60 fillér. — Kedvezményes jegyek a városi tőzsdákban kaphatók. Barrison Lona jön !!! A 1903. számú „Burgonyarató gép” című 1900. június 8-ól kelt magyar szabadalomra vévők vagy engedményesek kerestetnek. Szives ajánlatokat „W. N. 3621” jelige alatt. Mosse Rudolf, Bécs, I. Seilerstätte 2. továbbít.

Az egyedül létező val. angol Szépitőszert a BARRON-FÉLE valódi angol UGORKATEJ, mely azonnal elűvelti minden seplegt, májfórtot, patlanát, hórtákt, (mitesszer) stb. és az arcznak friss üdöséget, fiataloságot kölcsönöz. 1 üveg ára 2 k. Ehhez ugorkaszappan 1 kör., poudre 2 kor. Főzéstől: Balassa Kornél győz. Temesvár. Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapesten: Török József gyógytárban, Király-n. 12 és Andrássy-n. 26.

A 12090. számú „Ujtás gőzcséttét petróleumnak vagy egyéb folyékony égési anyagnak elégetésére szolgáló készlekek” című, 1898. március 31-én kelt magyar szabadalomra vévők vagy engedményesek kerestetnek. Szives ajánlatokat „W. F. 3747” jel. alatt továbbít Mosse Rudolf Bécs I., Seilerstätte 2.

Legalkalmasabb vizsgai jutalomkönyvek a BENEDEK ELEK szerkesztette „Kis Könyvtár”. Miden kötet 3-4 képpel. A „Kis Könyvtár” azon kötetek, melynek ára 40 fill. 1. kötet. Jókai Mór: A cseregyerekek. 2. Benedek Elek: Mesék és történetek. 3. Gaál Mózes. Egy plajbász története. 4. Bárszony I.: A szabad ég alatt. 5. Sebesztha Károly: Fráter György élete. 6. Benedek Elek: Várhegyi Zoltán. 7. Somogyi Béla: A legnagyobb magyar. 8. Révai Pál: A szunyogkirály fia. 9. Földes Géza: Dinka és Darinka. 10. Márkus M.: A kis utazók. 11. Földes Géza: A beszélő arany. 12. Várnai Sándor: Az árva. 13. Böngérfi János: Az állatok beszélnek. 14. Sebesi Jób: Apró történetek. 15. Földes Géza: Szibériai képek. 16. Sziklay János. Azok a jó rációk. 17. Gaál Mózes: Sebős (történeti elbeszélés). Összesen 14 kötet 40 fill. = 5 kor. 60 fill. Azon kötetek, melynek ára 50 fillér: 5. kötet. Sziklay János: Háry Istók története. 7. Gaál M.: Két fausi történet. 10. Gaál M.: Az urfi. 14. Báni J.: Regék és mesék és Csulak L.: Három ünep. 22-23. kötet. Benedek Elek: Többsincs királyfi. 1 K. 24. kötet. Roboz A. Történetek az iskolából. 25. Gaál M.: Vig elbeszélések. 26. Versényi: Apróbb elbeszélések. 27. Csulak L.: Székelyföldön. 28-29. kötet. Gyulainé: Tündérmesék (kettős köt. 1 K.) 30 kötet. Gaál M.-né: Két ifjúsági szimű. 31. Benedek Elek: Két történet. 32. Mosdóssy L.: Az ingoványban. 33. Egri Gy.: Bohókák történetek. 34. Benedek Elek: Történetek öreg emberekről. 35. Csulak L.: Mikor iskolába jártunk. 36. Mosdóssy L.: A király könyve. 37. Benedek: Budapesti gyermekek. 38. Egri Gy.: Erdőn, mezőn. 39. Gerő: Az igazság diadala. 40. Marcellus: Virág Jankó. 41. Teveli M. A zászló. 42-43. kötet. G. A.: Aranyzívű Bandi. (Kettős kötet 1 kor.) 44. kötet. Pintér Ákos: Leánykák. 45. Lengyel Laura: Történetek, mesék. 46. Palásty M.: A jó barátok. 47. Mosdóssy L.: Egy kalap története. 48. Krúdy Gy.: Kun László és egyéb történetek. 49. Londez E.: Egy iusai tanító naplójából. 50. Gyulainé: A csillagok birodalma. 51. K. Simó F.: Négy fiu története. 52. Mosdóssy L.: Két oltár. 53. Tábori R.: A földvári szittyák. 54. Tutsak A.: Életképek. Összesen 37 kötet 4 1/2 fill. = 18 kor. 50 fill. Megrendelhető a Lampol R. (Wodianer F. és Fial) ca. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz.

Szállítunk utánvétellel a monarchia minden állomására költségmentesen csomagolásal legfinomabb régi horvát uradalmi szilvioriumot. 3 üveg 8 K. - 6 üveg 15 K. - 12 üveg 25 K. Továbbá 25 egész 200 literes horvátban különböző évszárú valódi uradalmi szilviorium. Kimerők árjegyzék beérte. Horvát szilvioriumkivitel társaság Hinkó Kaufmann & Co. Zágráb, Horvátorsz.

Egyszerű és finom 500 szoba dívtos asztalos és kárpított BUTOR tolhalmozott rátkár mut rendkívül olcsó árban készítése mellett eladó. A tartóságát több évi keszeséget nyújtunk. A legújabb butor-albumunkat több mint 400 képpel 50 fillér bekiűdése ellenében bérmentve küldjünk. Bevásárlás esetén a 50 fillér visszatadjuk. VARGA MIHÁLY ÉS TÁRSAI magyar butoripar-társaság, Budapest, Koronaherceg-utca 2. szám, I. emelet. (Kigyó-ter sarkán.)

Az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában MOST JELENT MEG BABYLONIA ÉS BIBLIA. DELITZSCH FRIGYES berlini orientalista tanár és tudós szanzációs érdekű dőst keltett előadása. Szerző e művét, mely világszerűe rendkívüli érdeklődést keltett, a német császár kivánságára a berlini királyi palotában is fölvoltva. A német kiadásból 45,000 példány fogyott el! Egyedül jogosított magyar kiadás. 49 képpel Ára 1 korona 20 fillér. Kapható ugy az ATHENAEUM kiadóhivatalában, mint minden hazai könyvkereskedésben.

Magy, kir. államvasutak. 77964/903. sz.-hoz. Pályázati hirdetőmny. A m. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1904. évben, esetleg 3 éven át szükséges acél- és vasnemű anyagok szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvánvos pályázatot hirdet. Az ajánlatok legkésőbb f. évi július hó 10-ének déli 12 óráig betérjesztendők a bánátpénz pedig f. évi július hó 9-én déli 12 óráig beküldendő. A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén a különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerezési szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73.) megtekinthetők. Budapest, 1903. június hóban. Utányorolás nem díjazt. Az igazgatóság.

A titkos betegségek alapos gyógyításáról. Ne sajnálja senki a fáradozást ilyen komoly ügyben. jelentkezzék egyszer személyesen, mert a legújabban külföldön beszerzett speciális műszerekkel meg a legrégibb betegségek is pontosan meg lehet határozni a székelyét, elterjedését, minőségét, kórokozóját: bármily mélyen fészkelte is be magát a kóranyag a szervekbe, vagy a test nedvébe. Ezen beható vizsgálat alapján teljes biztossággal meghatározható a betegség állapotának megfelelő, alapos gyógyításához vezető speciális gyógyítási mód is, amelyet mindenki, foglalkozásának megzavarása nélkül, otthon is élvezgethet. Ha valakinek lehetetlen volna megjeleneni, akkor csak írja le a baját, amelynek pontos átvizsgálása után megkapja az utasítást és a megfelelő speciális gyógyszereket is — a legnagyobb titoktartás mellett. Leveleibe válaszholjéget mellékeljen. A gyógyszerlebes bejézésé után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Ilyen tökéletes és hézagpótló házakban Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, országos híri intézete (Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.), ahol jóakarattal, őszintén és lelkiismeretesen kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a neki életéről felvilágosítást, ahol a beteg vére és testnedve megvizsgálva, idegei megérősdnek, az egész szervezet megszabadul a kóranyagoktól és lelki kijnjai is megszűnnek. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az ő speciális gyógymódjával meg a legelhanyagoltabb esetekben is, a bujásokor sebeket, hűgycső-, hólyag-, ideg- és hátréne-bajokat, sérveket, az onfertőzés és szifilisz utóbjait, magömlést, elgyengült férfierőt (impotenciát), kezdődő elmezavart, aranyeret, vérbajokat, borbetegségeket és a női szervek minden betegségét. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. A rendelést Dr. Palócz önmaga és egyedül végzi nyponata délelőtt 10 óráttól délután 6 óráig (vasárnap déli 12 óráig). Cim: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

En Csillag Anna 185 cm. örös hosszú Locomobilt, az általam felmálti kenőcs 14 havi használata után értem el. Ezen kenőcs az egyedül szer a haj ápolására, a bőrvéle előmozdítására, a fejbőr erősítésére, uraknál erős és teljes szakállt növeszt és már rövid ideit használata után is ury a hajnak, mint szakállnak természetes fényt és teltséget kölcsönöz és megóvja ezeket a koral megőrzéséről egész a késő agorkorig. Egy üvegy ára 1, 2, 3 és 5 ft. Postal szállítás naponta a özsegnek előre való bekiűdése után vagy utánvétellel az egész világra a gyárból, hova mindden rendelés indiszó. Csillag Anna Wien, I., Graben 14.

Eső-köpony valódi hamburgi gyártmány megbízhatatlan vízmentes, dívtos szín- és szabásban 14 firtól 24 firt. KOCH Testvérek férfi-, nő- és gyermekruhák minden alkalomra Bpest, Károlyi-körút 26. Felöltő 3.-ft. Jaquet 2.-. Frakk 3.-. Nadrag 2.-. Mellény 2.-. Rothberger Jakabnál Kristóf-ter 2. i. em. Részletfizetésre arany, ezüst, ékszerék szoborok és ingazárak olcsón kaphatók Grünberger Armin Béla VI. Váci-utca 30. I. em 23. Sok pénzt! 100 koronáig kereseshetnek havonként, minden állasu egyének (munkálatlanok) is. Kézlelteti Reell sz. alatt a MERKUR hirdetés osztályán Stuttgari. Schickas 6. Butorok dívtosok, matracok, függőágyak, ágazóágyak, legjutányosabb árban részletfizetésre is kaphatók Nathán Ignácnál, Budapest, VII., Erzsébet-körút 23. Internátus elemi iskolás-fluk számára. Budapest, Kúsváb-hegyen levő fiu nevelőintézet 10 éves fluk véstnek föl. A havi díj 60 kor. Ezért a fluk növendékei: tanulás, elmélet, egészség és ruházat tekintetben a legelőnyösebb fluk. Budapest, Erzsébet-körút 23. szám. 12 lőerűtű kazmótor keveset használó utazók állapothban olcsón eladó. VI. Dalnócs-utca 26.

Színházak heti műsora. Table with 5 columns: Day, M. kir. Operaház, Nemzeti színház, Vigaszínház, Népszínház, Magyar színház. Rows include Kedd, Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat, and Vasárnap este.